

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- กระมล ทองธรรมชาติ (ผู้รวบรวม). พรรคการเมืองต่างประเทศ พระนคร : สมาคม
สังคมศาสตร์ 2514.
- _____ . "ปัญหาการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนา" ในอมร รักษาศักดิ์ และชัคคิยา
กรรณสูตร. ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ. พระนคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2508.
- กมลลา สุขพานิช (บรรณาธิการ). ทวารกับการเมือง : วิเคราะห์เปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ :
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2523.
- กองบรรณาธิการสยามใหม่. บทเรียนกบฏ 1 เมษายน. กรุงเทพฯ : จตุจักรการพิมพ์, 2524.
- ขจักษณ์ บุรุษพัฒน์. การเมืองและพรรคการเมืองของไทย. พระนคร : โอเดียนสโตร์,
2511.
- จรรยา สุภาพ. ศัพท์วิชาการทางรัฐศาสตร์. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2512.
- _____ . การเมือง. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. สัจจะการเมือง. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- _____ . การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภาและคณะทหาร. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ,
2524.
- _____ . ยังเค็ร็ก กับทหารประชาธิปไตย : การวิเคราะห์บทบาททหารในการเมืองไทย.
บรรณกิจ, 2525.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. หลักพรรคการเมือง. พระนคร : จำลองศิลป์, 2511.
- _____ . คำบรรยายหลักพรรคการเมือง. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2511. (โรเนียว)
- เชาวน์วิศ สุคฉลาภา. พรรคการเมือง. พระนคร : สหสยามพัฒนา, 2511.
- "ทหารเด็ก" (นามแฝง). ทางเลือกสู่ประชาธิปไตยในจีนเรื้อ : ปัญหาการถอนตัวจากการเมือง
ของสถาบันทหาร. กรุงเทพฯ : สิกษิตสยาม, 2521.
- _____ . ทหารปฏิวัติทำไม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ช่างพิมพ์เพชรรัตน์, 2520.
- "ไทยน้อย" (นามแฝง) กับ รุ่งโรจน์ นร. นายกรัฐมนตรีคนที่ 11 กับสามผู้นำปฏิวัติ.
พระนคร : ประเสริฐอักษร, 2502.

- นรนิติ เศรษฐบุตร. "ททาทกับการพัฒนาการเมืองไทย" เสนาธิปไตย. กรุงเทพฯ :
ป.หนังสือสยาม, 2521.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. "บทบาทของททาทกับการพัฒนาทางการเมือง" ในกรมล ทองธรรมชาติ
(รวบรวม) การเมืองการปกครอง. พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่ง-
ประเทศไทย, 2513.
- พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทัย. ประชาธิปไตยกับกระบวนการเมืองในประเทศไทย. พระนคร :
สมาคมสังคมศาสตร์, 2512.
- มนตรี เจนวิทย์การ และคนอื่น ๆ. พรรคการเมืองไทยยุคใหม่ ธนบุรี : กรุงเทพการพิมพ์,
2512.
- มบุญ บริสุทธิ์. คณะรัฐมนตรี. พระนคร : สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2508.
- โรเบิร์ต อี. วอร์ด และรอยซี. แมคริตซ์. เสน่ห์ จามริก (แปล). ระบบการเมืองปัจจุบันยุโรป.
พระนคร : ชวนพิมพ์, 2510.
- ลิขิต อีรเวทิน และคนอื่น ๆ. การเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา,
2527.
- สุจิต บุญบงการ. "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาทางการเมืองของไทย". วรรณ ไวยาकरण :
รัฐศาสตร์ โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พระนคร : ไทยวัฒนา
พานิช, 2514.
- สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. จุลสารโครงการตำรา. พระนคร : พิษเศส, 2514.
- สิริ เปรมจิตต์. ประวัติรัฐธรรมนูญไทย. พระนคร : ประจักษ์การพิมพ์, 2515.
- สว่าง ลานเหลือ. 37 ปีแห่งการปฏิวัติ. ธนบุรี : โทสี่สามคั่นการพิมพ์, 2512.
- ใหม่ รักรุ่น กับธวัชชัย ไผจิตร บรรณาธิการ. บันทึก 25 นักการเมือง วิเคราะห์การ
เลือกตั้งในไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นพรัตน์, 2522.
- อภิชาติ อีรธำรง. ยุทธศาสตร์ทหารชาติมหาอำนาจ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2527.

วิทยานิพนธ์

ธารินี ภาวะสุทธิการ. ระบบเลือกตั้งและผลสะท้อนต่อพรรคการเมืองในประเทศไทย.

วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.

พนม ภัยหน่าย. ลักษณะและพฤติกรรมของพรรคการเมืองในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. พระนคร : ไโรเนียว,

2512.

สุทัศน์ ชมดี. บทบาทของรัฐสภาไทย ในการควบคุมรัฐบาลโดยอาศัยการเปิดอภิปรายทั่วไป.

วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.

ศิลปชัย ชาญเฉลิม. วิวัฒนาการของคณะปฏิวัติ 17 พ.ย. 2514. วิทยานิพนธ์หลักสูตร

นายทหารนักเรียน วิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 17. พระนคร : ไโรเนียว, 2516.

ทิวรรณีย์ บัจจุสานนท์, ร.ท.หญิง. การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย.

วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาปกครองว บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2519.

บทความหนังสือพิมพ์

ศีกฤทธิ ปราโมช, ม.ร.ว. "รัฐบาล 2500" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ 3 ฉบับที่ 44

วันที่ 2 เมษายน 2500.

พรรคการเมือง. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 วันที่ 20 พฤษภาคม 2500.

เสรี น้อยบัวทิพย์. "การเมืองไทยวันนี้". สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ลงวันที่ 6 เมษายน

2512.

วารสารและหนังสือพิมพ์

ลิขิต อีรวะดิน. "การเมืองกับประชาธิปไตย". รัฐศาสตร์สาร. (1 มีนาคม-เมษายน

2516) : 1-23.

สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. (รายสัปดาห์). ปีที่ 29 ฉบับที่ 31 ประจำวันอาทิตย์ที่ 28
มกราคม 2525.

_____. ปีที่ 29 ฉบับที่ 39 ประจำวันอาทิตย์ที่ 20 มีนาคม 2526.

มติชนสุดสัปดาห์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1800 ประจำวันที่ 6-12 กุมภาพันธ์ 2526.

_____. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1856 ประจำวันที่ 3-9 เมษายน 2526.

_____. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1877 ประจำวันที่ 24-30 เมษายน 2526.

_____. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1891 ประจำวันที่ 8-14 พฤษภาคม 2526.

_____. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1898 ประจำวันที่ 15-21 พฤษภาคม 2526.

หลักไท. (รายสัปดาห์). ปีที่ 2 ฉบับที่ 58 ประจำวันที่ 24 มีนาคม 2526.

_____. ปีที่ 2 ฉบับที่ 92 ประจำวันที่ 17 พฤศจิกายน 2526.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Adorno, Theodore W. : Frankel-Brunswick, Else : Levinson, Daniel
F. : and Standford, R.Nwitt. The Authoritarian Personality.
New York : Harperm 1950.
- Almond, Gabriel A., and Powell. G. Bingham. Comparative Politics :
A Developmental Approach. Boston : Little, Brown, 1966.
- _____. and Verba, Sidey. The Civic Culture : Political Attitudes
and Democracy in Five Nations. Boston : Little, Brown and
Company, 1963.
- _____. and Coleman, James S. The Politics of the Developing Areas.
Princeton. H.A. : Princeton University Press, 1966.
- _____. Comparative Political System. In Eulau, Heinz, Eldersveld.
Smuel J., and Janowitz, Morris, ids. Political Behavior :
A Reader in Theory and Research. Illinois : The Free Press,
1956.
- Allport, Gordon. Personality : A Psychological Interpretation.
New York : Henry Holt, 1937.
- Anderson, Charles W., it al. Issues of Political Development. Englewood
Cliffs : Prentice-Hall, 1967.
- Apter, David E. The Polities of Modernization. Chicage : The University
of Chicago Press, 1965.
- Azrael, Jereney R. in Coloman, James S. Education and Political
Development. Princeton, N.J. : Princeton University Press. 1965.
- Banfield, Edward C. The Moral Basis of Backward Society Glencoe :
The Free Press, 1958.
- Barghoorn, Frederick C. Politics in USSR. Boston : Little Brown and
Company, 1966.

- Bierstedt, Robert. The Social Order : An Introduction to Sociology.
Tolyo : Kagakusha Company, Ltd. 1963.
- Blanchard, Eendell, Thailand : Its People, Its Society, Its Culture,
New Haven : Harf Press, 1958.
- Bottomore, T.B. Sociology : A Guide to Problems and Literature.
London : Unwin University Books, 1969.
- Cady, Hohn F. Thailand, Burma, Laos and Cambodia. Englewood Cliffs,
New Jersey : Prentice - Hall, 1966.
- Cattel, Raymond. The Scientific Analysis of Personality. Chicago :
Aldine, 1965.
- Coleman, James S., ed. Education and Political Development. Princeton,
New Jersey : Princeton University Press, 1965.
- Dahl, Robert A. Modern Political Analysis. Englewood Cliffs Prentice -
Hall, 1963.
- Darling, Frank, C., Thailand and the United States. Washington D.C. :
Public Affairs Press, 1965.
- Dawson, Richard E.m and Prewitt, Kenneth. Political Socialization.
Boston : Little Brown Co., 1969.
- Dennis, Jack, ed. Socialization to Politics. New York : John Wiley
and Sons Inc., 1963.
- Dhiravegin, Likhit. Political Attitudes of the Bureaucratie Elite and
Modernization in Thailand. Bsnkok : Thai Watana Panich Co.,
1972.
- Easton, David. The Political System. New York : Knof. 1959.
- Finer, S.E. The Man on Hoseback. New York : Frederick A. Praeger, 1962.
- Fishbion, Martin., ed. Attitrde Theory and Measurement. New York :
John Wilay, 1967.

- Gillespie, J., and Allport, G. Youth's Outlook on the Future. New York : Doubleday, 1955.
- Gutteridge, William. Armed Forces in the New States. London : Oxford University Press, 1962.
- Heady, Ferrel. Public Administration : A Comparative Perspective. New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1966.
- Hongkrawlers, Preecha. "Political Culture : Its Nature and Significance." The Journal of Social Sciences. XI (October, 1974) : 77-85.
- Humphrey, Chris. Buddhism. Harmondsworth, Middlesex : Penguin Books. 1971.
- Insor, D. Thailand : A Political, Social and Economic Analysis. New York : Frederick A Praeger, 1963.
- Janowitz, Morris. The Military in Political Development of New Nations. Chicago : The University of Chicago Press, 1964.
- Jaros, Dean, Socialization to Politics. U.S.A. : Praeger Publishers Inc., 1963.
- Lapalombara, Joseph. (edX) Bureaucracy and Political Development. Princeton, N.J. : Princeton University Press, 1963.
- Lipset, Seymour N. Political Man : The Social Bases of Politics. Garden City : anchor Book, 1963.
- Lundberg, George, et al. Sociology. Tokyo : John Weatherhill, Inc. 1968.
- Manheim, Jarol B. The Politics Within : A Primer in Political Attitudes and Behavior. Engewood Cliffs, N.F. : Prenties- Hall, 1975.
- Morell, David, Political Parties and Participant Politics.
- _____ . The Government's Saha Pracha Thai Party.
- _____ . Legislative Impact on Economic Development Planning and Project Implementation.

- _____. Thailand, Asian Survey, February 1973.
- Mosel, James m. "Thai Administration Behavior" in William J. Siffin, ed., Toward the Commarative Study of Public Administration, Bloomington : Indiana University Press, 1957.
- Nakata, Thinapan, The Problems of Democracy in Thailand : A Study of Political Culture and Socialization of College Students. Bangkok : Phraepittaya Press, 1975.
- Neher, Clark D., Thailand Toward Fundamental Change, Asian Survey, March 1970.
- Pye, Lucian W., Aspects of Political Development. Boston and Toronto : Little Brown and Company, 1966.
- _____. Polities, Personality, and Nation-Building : Burma's Search for Indentity. New Haven : Yale University Press, 1962.
- _____. and Verba, Sidney. eds. Poltical Cultrue and Political Development. Princeton : Princeton : Princeton University Press. 1965.
- _____. Southeast Asia's Political System. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall Inc., 1967.
- _____. "Armies in the Process of Political Modernization" in John J. Johnson (ecl.) The Role of the Military in Underdeveloped Countries. Princeton ; N.J. : Princiton University Press, 1967.
- Riggs, Fred W. Administration in Developing Countries : The Theory of Society. Boston: Houghton Mffin Company, 1964.
- Rush, Michael, and Athoff, Phillip. An Introduction to Political Sociology. London : Western Printing Service Press, Ltd., 1964.
- Siffin, William J. The Thai Bureaucracy : Institutional Change and Development. Honolulu : East-West Clnter Press, 1966.

- Vella, Walter F. The Impact of the West on Government in Thailand.
Berkeley and Los Angeles, California. University of California
Press. 1955.
- Vibhatakalad, Jin. "The Military in Polotics : A Study of Military
Leadership in Thailand." Doctoral Thesis, University of
Oregon, 1966.
- Von der Mehden, Fred R. Polities of The Devloping Nations. Englewood
Cliffs, N.F., Prentice-Hall, Ine. 1965.
- Wilson, David A. Polities in Thailand, New York. Cornell University
Press. 1962.
- _____. Politics in Thailand. New York. Cornell University Press,
1962.
- Wiseman, Victor H. Politics in Every Day Life. Oxford : Black Well,
1966.

Articles

- Embree, John F. Thailand : A Loosely-Structured Social System. American
Anthapologist Vol. 52. 1950.
- Hongskrailers, Pricha. "Thai Political Culture" A Seminar Paper
presented to the UNESCO Conference in New Delhi, India. (17-
28 March, 1975).
- Inkeles, Alex. "Participant Citixenship in Six Developing Countries"
American Political Science Review. 63. (December, 1969).
- Janowitz, Morris and Marvick, Dwaine, "Authoritarianism and Political
Behavior." Public Opinion Quarterly, 17. (Summer, 1953).
- Lane, Robert E. "Political Personality and Electoral Choice" American
Political Science Review. 49. (March, 1955).

Ladki, Harold. J. Encyclopedia of Social Science. Vol 3 Copy Right
1930 by The Macmillan Company.

Riggs, Fred W. "A Model for the study of Thai Society" Reprinted
Form Thai Journal of Public Administration. Vol. 1 No.4 (April,
1961).

Sanford, Fillmore. Authoritarianism and Leadership. Philadephia :
Institute for Research in Human Relation, 1950.

Reports

Government of Thailand. Thailand Official Yearbook. Bankokg :
Government House Printing Office, 1968.

Unpublished Material

Bunbongkarn, Suchit, "Higer Education and Political Development in
Thailand" (an Unpublished PH.D. Thisis; Electcher School of
Cow and Diphomacy, 1968).

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 1

คำสั่งนายกรัฐมนตรี

ที่ 66/2523

เรื่อง นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์

1. ทั่วไป

1.1 สถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ในห้วงเวลาที่ผ่านมามีได้เกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่ทั่วทุกภูมิภาค วิกฤตการณ์ดังกล่าวเกิดจากปัญหาหลักในเรื่องขาดพลังงานความแตกต่างในดุลย์อำนาจทางทหารของอภิมหาอำนาจและความขัดแย้งของโลกในค่ายสังคมนิยม สถานการณ์โดยทั่วไปได้เปลี่ยน เข้าสู่สภาพการเผชิญหน้าในรูปแบบของสงครามเย็นอันมีผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศไทยอย่างที่สุด

1.2 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยยังคงดำรงเจตนาอันแน่วแน่ในการทำสงครามปฏิวัติเพื่อยึดอำนาจรัฐ โดยใช้เงื่อนไขประชาธิปไตยเป็นหลักและเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เปิดให้สนับสนุน ได้พลิกแหล่งสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปให้เป็นประโยชน์ต่อคน โดยให้ความสำคัญอย่างที่สุดต่อการสร้างแนวร่วมทุกระดับเพื่อสร้างสถานการณ์ปฏิวัติและสร้างสถานการณ์สงครามต่างลัทธิ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการเปลี่ยนความขัดแย้งภายในให้เป็นสงครามประชาชาติการปฏิบัติในท้องถิ่นได้เปลี่ยนสภาพจากป่าหึ่งป่า เป็นป่าหึ่งเมืองเพื่อสอดคล้องกับนโยบายการสร้างแนวร่วมดังกล่าว ความแตกแยกทางความคิดในขบวนการโดยเฉพาะข้อสงสัยในเรื่องความสำเร็จในการปฏิวัติประชาธิปไตยโดยชนชั้นกรรมาชีพ เป็นจุดอ่อนสำคัญที่เกิดขึ้นในห้วงเวลานี้

1.3 รัฐบาลมีเจตนารมณ์ในการ เกิดขุนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอย่างเคร่งครัด บริหารราชการแผ่นดินโดยคำนึงถึงความผาสุกของประชาชน ยึดมั่นในการประสานผลประโยชน์ของคนในชาติและในเอกลักษณ์ที่ดั่งงามของไทย ยึดถือหลักการแก้ไขปัญหาท่าง

เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมโดยเที่ยงธรรมและสันติวิธี รวมทั้งจะปลูกฝังให้คนไทยทุกคน ยึดมั่นในอุดมการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการเสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ปฏิรูประบบราชการให้มีประสิทธิภาพในการรับใช้ประชาชน และให้สอดคล้องกับระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ให้กองทัพมีบทบาทและหน้าที่สำคัญ ในการป้องกันประเทศและรักษาไว้ซึ่งเอกราชของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รัฐบาลถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญ และเร่งด่วนในการต่อสู้เพื่อ เอาชนะคอมมิวนิสต์อัน เป็น เหตุสำคัญยิ่งในการบั่นทอนความมั่นคงของชาติ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อยุติสถานการณ์สงครามปฏิวัติของคอมมิวนิสต์อันมีความสำคัญ และเป็นภัยต่อ ความมั่นคงอย่างที่สุดของประเทศให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

3. นโยบาย

ต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้เสร็จสิ้นอย่างรวดเร็วด้วยการรุกทางการเมือง อย่างต่อเนื่อง เน้นหนักไปในการปฏิบัติทั้งปวง เพื่อลดการทำลายขบวนการแนวร่วมและกอง กำลังติดอาวุธ เพื่อยุติสงครามปฏิวัติ ยับยั้งการปฏิบัติเพื่อสร้างสถานการณ์สงครามประชาชาติ ด้วยนโยบายเป็นกลาง และขยายผลจากโอกาสที่เปิดให้เพื่อเปลี่ยนแนวทางการต่อสู้ด้วยอาวุธ มาเป็นการต่อสู้ในแนวทางสันติ

4. การปฏิบัติ

4.1 ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ จะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดย รวดเร็วหลีกเลี่ยงการปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในสภกษัตริย์เยื่ออัน เป็นความประสงค์ของฝ่ายตรงข้าม การจะเอาชนะดังกล่าวได้โดยรวดเร็วจะต้องกลับเป็นฝ่ายรุกทางการเมือง ซึ่งได้แก่การปฏิบัติ ทั้งสิ้นที่ส่งผลให้ประชาชนสำนึกว่าแผ่นดินนี้เป็นของคนที่จะต้องปกป้องรักษา ประชาชนมีส่วนใน การเป็นเจ้าของปกครอง และได้ผลประโยชน์ ตลอดระยะเวลาของการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ งานการเมือง เป็นสิ่งชี้ขาด งานการทหารจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้บรรลุภาวะ กิจงานการเมืองเป็นสำคัญ

4.2 ขจัดเหตุแห่งความไม่เป็นธรรมในสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ทั้งถิ่นระดับชาติ บังคับและปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบในวงราชการอย่างเฉียบขาด ทำลาย การกดขี่ขูดรีดทั้งสิ้น สร้างความปลอดภัยให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

4.3 กำหนดการปฏิบัติให้มีการประสานประโยชน์ระหว่างชนชั้น เสียสละผลประโยชน์ของชนชั้น เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องมีจิตใจที่เป็นธรรมและเข้าใจปัญหาของประชาชนชนชั้นและสำนึกว่า ประชาชนไทยทุกชนชั้นต่างก็มีจิตใจรักประเทศชาติและพร้อมที่จะเสียสละ เพื่อเกิดชนไวซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข

4.4 ส่งเสริมประชาชนทุกกลุ่ม ทุกสาขาอาชีพให้สามารถในการปกครองตนเอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกชนชั้นและสาขาอาชีพได้มีส่วนร่วมทางการเมือง กำหนดวิธีการให้ได้รับรู้ปัญหาของประชาชน ให้ถือความต้องการของประชาชน เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น

4.5 สนับสนุนการจัดตั้งขบวนการประชาธิปไตยโดยทั้งสิ้นที่มีอยู่ โดยคำนึงถึงสิทธิและผลประโยชน์ของกลุ่มชนชั้น ๆ อันพึงจะมี ให้ระมัดระวังและอย่าสับสนระหว่างขบวนการประชาธิปไตยกับขบวนการคอมมิวนิสต์ที่แอบแฝงโดยยกประชาธิปไตยนำหน้า

4.6 ภาระกิจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ มีทั้งการต่อสู้โดยใช้กำลังอาวุธ และการปฏิบัติในด้านการเมืองด้วยกัน ทั้งสิ้น ขอบเขตและระดับของการปฏิบัติงานในการต่อสู้โดยใช้กำลังอาวุธอาจแตกต่างกันออกไปบ้าง แต่ภาระกิจหน้าที่ในด้านการเมืองซึ่งเป็นเรื่องหลักมีความทัดเทียมกันทุกประการ การปฏิบัติด้วยกำลังอาวุธให้พิจารณาประเภท ขนาดกำลัง และยุทธวิธีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละครั้ง แต่ละพื้นที่เพื่อสกัดกั้น ริดรอน ทำลาย กองกำลังติดอาวุธโดยต่อเนื่อง

4.7 ปฏิบัติต่อสู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หรือผู้หลงผิดที่เข้ามอมหัว หรือที่จับได้ อย่างเพื่อนประชาชนร่วมชาติ ชี้แจงเพื่อให้ได้เข้าใจถึงนโยบายของรัฐบาลในปัญหาที่อย่างถ่องแท้ ช่วยเหลือให้ใช้ชีวิตใหม่ร่วมกันต่อไปในสังคมอย่างเหมาะสม

4.8 ให้ความสำคัญการต่อสู้ในเมืองให้มากที่สุด เพื่อขจัดการจัดตั้ง และขยายแนวร่วมตามแนวทางการเมืองสนับสนุนป่า และการขัดขวางการสร้างสถานการณ์ปฏิวัติ และสถานการณ์สงครามประชาชาติ สถานการณ์ปฏิวัติมีรูปแบบในการโคกเคี้ยวรัฐบาล จากประชาชนทำลายรัฐบาลให้อ่อนแอ การทำลายหรือช่วงชิงการนำขบวนการประชาธิปไตย อันเป็นศัตรูของคอมมิวนิสต์ การสร้างสถานการณ์สงครามประชาชาติจะอาศัยแนวร่วมซึ่งมีแทรกอยู่ทุกระดับเพื่อสร้างประชาชาติ และนำชาติไปสู่สงครามกับประเทศเพื่อนบ้าน อันจะสนับสนุน

ให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยปฏิบัติได้สำเร็จ หากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยบรรลุผลสำเร็จในการจัดตั้งและขยายแนวร่วมในเมืองได้ จะสามารถดำรงชีพความสามารถในการรุกทางการเมือง สามารถสร้างความสับสนทางการเมือง ความวุ่นวายในทางเศรษฐกิจ และสามารถสร้างกระแสคลื่นของประชาชนส่วนใหญ่ไปในแนวทางที่ต้องการได้ จะต้องเข้าใจว่าการสร้างแนวร่วมในเมืองนี้ ยากที่จะมองเห็นได้แจ่มชัด เพราะพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจะดำเนินนโยบายอาศัย ตัวแทนในรูปแบบต่าง ๆ และการใช้เหตุการณ์เฉพาะกรณีให้เป็นไปเสมือนการขัดแย้งโดยทั่วไป นับว่าอันตรายอย่างยิ่ง

4.9 การข่าว การจิตวิทยา ประชาสัมพันธ์ เป็นมาตรการอันสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ จึงได้ให้ความสำคัญและให้ดำเนินการในลักษณะเชิงรุกอย่างมีแผน และสอดคล้องกับการปฏิบัติทุกชั้นตอน

5. การบริหาร

5.1 การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์นั้น เป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติจึงเป็นหน้าที่รับผิดชอบที่สูงสุดของรัฐบาล ให้กระทรวง ทบวง กรมและองค์การต่าง ๆ กำหนดแผนโครงการ และการปฏิบัติทั้งสิ้นให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งนโยบายนี้

5.2 สภาความมั่นคงแห่งชาติรับผิดชอบในการเสนอแนะคณะรัฐมนตรี ในเรื่องอันเกี่ยวกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง

5.3 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เป็นกองอำนวยการเฉพาะกิจ มีผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไป เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามนโยบายและการสั่งการ ตลอดจนการประสานงานของกระทรวง ทบวง กรม และองค์การที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจหน้าที่ในการให้ทุนให้โทษที่เป็นผลต่อข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร และบุคคลอื่น ซึ่งผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไปได้แต่งตั้งจากส่วนราชการต่าง ๆ มาปฏิบัติงาน

5.4 การสนับสนุนงบประมาณในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ให้ถือว่ามีความเร่งด่วนเป็นกรณีพิเศษ

5.5 บรรดาค่าสิ่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับใดซึ่งขัดแย้งกับคำสั่งนี้ให้ใช้คำสั่งนี้แทน

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2523

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

นายกรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 2

คำสั่งนายกรัฐมนตรี

ที่ 65/2525

เรื่อง แผนรุกทางการเมือง

-----

1. หลักการและเหตุผล

1.1 ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 เรื่อง นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ได้กำหนดนโยบายให้ "ต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้เสร็จสิ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยการรุกทางการเมืองอย่างค่อเนื่อง" คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2525 เห็นชอบด้วยกับข้อที่เสนอแนะของคณะกรรมการนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ เรื่อง แผนรุกทางการเมือง และให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามที่แผนที่รุกทางการเมือง และแผนงานต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์จะได้กำหนดเป็นหมวดประกอบแผนรุกทางการเมืองในโอกาสต่อไป

1.2 บััจจยสำคัญต่อการรุกทางการเมืองเพื่อต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ และทำลายเผด็จการทุกรูปแบบ ก็คือ การพัฒนาประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะประชาชนในชาติปรารถนาที่จะให้ชาติบรรลุถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แต่ด้วยเหตุที่การพัฒนาทางการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยยังล่าช้า และมีจุดอ่อนคอมมิวนิสต์จึงใช้เป็นเงื่อนไขโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อช่วงชิงประชาชน แต่ประชาธิปไตยที่คอมมิวนิสต์เสนอไปนั้น เป็นเพียงยุทธวิธีเพื่อให้ได้อำนาจรัฐ แล้วพลิกกลับไปสู่สังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ในที่สุด ฉะนั้นรัฐจะต้องเร่งรัดพัฒนาประชาธิปไตยที่ดีกว่าให้สำเร็จอย่างรวดเร็ว และเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ทั้งด้านยุทธศาสตร์และยุทธวิธี กลุ่มบุคคลที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยในระยะเริ่มแรกนี้ ได้แก่ข้าราชการทุกฝ่าย และประชาชนที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย โดยร่วมมือร่วมใจสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น เป็นตัวอย่างในการพัฒนาประชาธิปไตยต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อทำให้เกิดความรู้สึก และความเข้าใจอย่างแท้จริงว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เพื่อให้เสรีภาพของบุคคลได้คล้อยภาพกับอำนาจอธิปไตยของปวงชน

3. นโยบาย

ทำลายเผด็จการทุกรูปแบบ และสถาปนาระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยใช้ลัทธิประชาธิปไตยเป็นแนวทาง

4. ยุทธศาสตร์

สร้างองค์กรนำที่มีเอกภาพ โดยมีข้าราชการและประชาชนที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย เป็นแกนนำ และทำการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้เสร็จสิ้นโดยรวดเร็ว

5. ยุทธวิธี

ใช้องค์กรนำที่จัดตั้งขึ้นไปสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น

6. แนวความคิดในการปฏิบัติ

องค์กรนำที่จัดตั้งขึ้น จะทำหน้าที่ในการพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน และสร้างสรรค์ประชาธิปไตยให้เป็นจริง โดยเฉพาะความปรารถนาขั้นพื้นฐานของประชาชน คือ

6.1 ทำให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข ปราศจากการกดขี่ขูดรีด และอิทธิพลต่าง ๆ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

6.2 ทำให้ประชาชนอยู่อย่างมีเกียรติ และศักดิ์ศรี โดยมีส่วนร่วมในทางการเมือง เป็นเจ้าของพรรคการเมือง เป็นเจ้าของประเทศ

6.3 ทำให้ประชาชนอยู่อย่างมีความหวัง มีอนาคต และมีความรู้สึกกว่าชาติมั่นคง

7. แนวทางปฏิบัติ

7.1 การพัฒนาประชาธิปไตยมีงานที่จะทำ 2 ส่วนคือ งานทำให้เกิดความรู้สึก และความเข้าใจว่าอธิปไตยเป็นของปวงชน อันได้แก่ การทำลายอำนาจเผด็จการ และการกำจัดอิทธิพลตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ และงานทำเสรีภาพให้สมบูรณ์ อันได้แก่ การทำกฎหมายให้เป็นกฎหมาย งานเหล่านี้มีเรื่องต้องพิจารณาคำเนิการอย่างกว้างขวาง ยากที่จะทำ

ให้สมบูรณ์ได้ในเวลาอันสั้น ทั้งยังมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิทรัพยากร และข้อจำกัดทางกฎหมาย ที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิก ดังนั้น การพัฒนาประชาธิปไตยจึงต้องทำอย่างมีขั้นตอน และมีความต่อเนื่อง รวมทั้งต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับลักษณะพิเศษของสังคมไทย และความ เป็นไปได้ของสภาวการณ์นั้น ๆ ด้วยการดำเนินการในรายละเอียดนั้น ทางคณะกรรมการนโยบาย เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์จะได้กำหนดเป็นแผนงานต่าง ๆ ตามท่วงเวลาที่เหมาะสม โดยจัดทำเป็น แผนวกรอบกรอบแผนรุกทางการเมืองในโอกาสต่อไป

7.2 สำหรับแนวทางปฏิบัติที่ส่วนราชการต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการกำหนด แนวทางแผนงานต่าง ๆ ค่ะไปนั้น นอกจากคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 แล้วให้ใช้แนวทางดังต่อไปนี้ประกอบด้วยคือ

7.2.1 การสร้าง ความเชื่อมั่นศรัทธาคู่หูค้ำของระบอบประชาธิปไตย

เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นศรัทธาในคุณค่าระบอบประชาธิปไตยว่า จะสามารถ ทำให้ประชาชนมีชีวิตอยู่ได้อย่าง เสรี มีความสุข มีเกียรติ มีหลักประกันและมีความหวัง โดยมีแนว ทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้ คือ

7.2.1.1 ส่งเสริมความรู้ประชาธิปไตยที่ถูกต้องอย่างกว้าง- ขวางทั้งในด้านทฤษฎีและประยุกต์ทฤษฎีให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ

7.2.1.2 ให้ข่าวสาร ข้อมูล และชี้แจงสถานการณ์ที่ถูกต้อง สมบูรณ์โดยต่อเนื่อง อีกทั้ง เชิดชูประชาธิปไตยให้ปรากฏแก่ประชาชนทั้งทางมืดและทาง เปิดโดยใช้ เครื่องมือประชาสัมพันธ์ของรัฐ สื่อมวลชน และนักวิชาการ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด เพื่อให้ ประชาชนมีข้อมูลด้านดีของประชาธิปไตยอย่างเป็นธรรม และสามารถ เปรียบเทียบกับข้อเสียที่บาง กลุ่มพยายาม แฝงแพร่อยู่ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้วิจารณญาณทางการเมืองโดยอิสระ กล่าว โดยสรุปว่า เป็นการหยิบยกสภาพในแง่ดีขึ้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

7.2.1.3 จัดให้มีการอบรมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประ- ชาธิปไตยแก่สื่อมวลชนของรัฐ และเอกชน เพื่อเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ความ เข้าใจที่ถูกต้องไป สู่ประชาชน

7.2.2 การเร่งรัดการปฏิบัติตามหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตยของกลไกรัฐ

ให้แยกดำเนินการออกเป็น 2 ระดับคือ

7.2.2.1 การบริหารระดับสูง เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงหรือฝ่ายการเมือง อันได้แก่ นักการเมือง พรรคการเมือง และผู้บริหารประเทศมีความสำคัญในฐานะเป็นผู้ตัดสินใจในการบริหารประเทศ และเป็นผู้นำในการเอาชนะคอมมิวนิสต์ จึงมีแนวทางเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถแก้ไขปัญหาได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นดังนี้คือ

7.2.2.2.1.1 กำหนดนโยบายที่ชัดเจน แน่วแน่ และเป็นเอกภาพโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของชาติ หากเกิดผิดพลาดต้องรับผิดชอบ

7.2.2.2.1.2 ใช้ความเข้มแข็ง เด็ดขาด โดยคำนึงถึงความถูกต้องและผลประโยชน์ของประเทศชาติ และของประชาชนส่วนรวม เป็นสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว ทันทต่อสถานการณ์ และความต้องการเร่งด่วน

7.2.2.2.1.3 เปิดโอกาสให้หลายฝ่าย เช่น นักวิชาการ สื่อมวลชน กลุ่มผลประโยชน์ และผู้เชี่ยวชาญในทุกสาขาอาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

7.2.2.2.1.4 ปรับปรุงรูปแบบการบริหารราชการในการสั่งการติดตามการแก้ปัญหาสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ จัดให้มีชุดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติอย่างเป็นเรื่อง ๆ โดยคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ จากทุกส่วนราชการมาร่วมช่วยงาน

7.2.2.2.1.5 ปรับปรุงระบบราชการให้เป็นประชาธิปไตย เพื่อให้เจ้าหน้าที่การสถาปนา และการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยให้ข้าราชการมีจิตสำนึกทางการเมือง และทำให้ข้าราชการมีอุดมคติในการสนองตอบประชาชนอย่างมีความรับผิดชอบ ตลอดจนควบคุมให้ข้าราชการดำเนินการการใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และสร้างคุณธรรมให้กับประชาชนอย่างถาวร

7.2.2.2.1.6 ใช้กลไกรัฐสภามาช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหม่มาก เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับตามครรลองประชาธิปไตย ตลอดจนออกกฎหมายที่สามารถปฏิบัติได้จริง

7.2.2.2.1.7 ใช้อำนาจที่มีอยู่ดำเนินการปราบปรามกลุ่มอิทธิพลที่มีอำนาจเกินกว่าขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่อย่างจริงจัง

7.2.2.2 การบริหารงานที่เกี่ยวกับข้าราชการประจำ

เนื่องจากข้าราชการประจำมีบทบาทสำคัญ ในฐานะเป็นกลไกนโยบายของรัฐไปปฏิบัติแต่ยังขาดจิตสำนึก และอุดมการณ์ จึงทำให้ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในการทำอำนาจอธิปไตยให้เป็นของปวงชน และทำกฎหมายให้ศักดิ์สิทธิ์ จึงมีแนวทางในการเร่งรัดการปฏิบัติหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตยของข้าราชการดังต่อไปนี้ คือ

7.2.2.2.1 ให้ข้าราชการโดยเฉพาะในระดับสูง ศึกษานโยบายของรัฐบาลให้แจ่มชัด จนเกิดความมั่นใจ แล้วแบ่งความรับผิดชอบลงลั่นกันไป

7.2.2.2.2 ค้นหาเหตุของปัญหาที่คอร์รัปชันที่เกิดขึ้น และหาทางแก้ไขโดยด่วนด้วยความเด็ดขาดและจริงจัง โดยในระยะเริ่มแรกควรมุ่งแก้ไขข้าราชการในระดับสูงโดยเฉพาะในระดับหัวหน้าหน่วยก่อน เพื่อเป็นตัวอย่างในระดับรอง ๆ ลงมาเอง แม้จะไม่สมบูรณ์ก็จะได้ผลในระดับหนึ่ง เมื่อทำต่อเนื่องจะเกิดผลสำเร็จก็จะเพิ่มขึ้น

7.2.2.2.3 กำชับให้มีการปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ โดยเคร่งครัดดำเนินการลงโทษผู้ฝ่าฝืนเพื่อเป็นตัวอย่าง นอกจากนั้นต้องมีการกำชับดูแลไม่ให้มีการสั่งหรือขอร้องในลักษณะที่ทำให้ข้าราชการต้องรับผิดชอบนอกเหนือหน้าที่ หรือเกินขีดความสามารถ

7.2.2.2.4 ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงต้องให้ความช่วยเหลือ และให้หลักประกันแก่ข้าราชการที่อุทิศต่องานราชการ แต่ต้องถูกกีดกันจากอิทธิพลต่าง ๆ

7.2.2.2.5 ดูแลกวาดล้างไม่ให้ข้าราชการทำคนเป็น เจ้าขุนมูลนายเอาโรคเอาเปรียบ ขูดรีดประชาชน และลงโทษข้าราชการอย่างจริงจัง

7.2.2.2.6 พัฒนาขีดความสามารถตลอดจนอบรมและปลูกฝัง เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ข้าราชการทุกระดับทุกระดับ และภาระหน้าที่เสนอสนองต่อประชาชนอย่างมีความรับผิดชอบเสียสละและซื่อตรง

7.2.2.2.7 ปรับปรุงข้าราชการให้การกระจายอำนาจมากขึ้นโดยแก้ไขโครงสร้าง การจัดระเบียบบริหารราชการให้มีการกระจายอำนาจบริหารไปสู่ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้ข้าราชการในระดับต่าง ๆ สามารถตัดสินใจหรือสั่งการในเรื่องรับผิดชอบที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติและเพื่อให้เกิดความฉับไวมากยิ่งขึ้น

7.2.2.2.8 ปรับข้าราชการโดยเฉพาะผู้น้อยมีรายได้และสวัสดิการอย่างเพียงพอเพื่อให้สามารถรักษาเกียรติและศักดิ์ของคนได้

7.2.2.2.9 เชิดชูเกียรติของข้าราชการที่ดีเด่น

7.2.2.2.10 พิจารณาเร่งรัดปรับปรุงระบบการประเมิน

ผลการปฏิบัติงานการให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเต็มที่

7.2.3 การส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชน

เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีประสบการณ์ในทางปฏิบัติความสำคัญอย่างยิ่งคือการทำให้เกิดความรู้สึก และเข้าใจว่าอธิปไตยของปวงชน ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จึงให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

7.2.3.1 เร่งรัดการเปิดโอกาสให้ประชาชนเรียนรู้ และมีประสบการณ์การพัฒนาประชาธิปไตยด้วยการปฏิบัติในระดับใกล้เคียง เช่น สภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้านในรูปแบบต่าง ๆ และในรูปสหกรณ์

7.2.3.2 แก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยการประสานประโยชน์ต่าง ๆ ของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างยุติธรรม

7.2.3.3 ผู้มีอำนาจจะต้องมีความเสียสละ ใจกว้าง อุดมและอดกลั้น คำนึงถึงความวุ่นวายทางการเมือง และใช้อำนาจทางกฎหมายที่มีอยู่เพื่อระงับระงับการพัฒนาประชาธิปไตยและให้กลไกของระบอบประชาธิปไตย แก้ไขความไม่ยุติธรรมด้วยเงื่อนไขของตนเองหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ให้ประชาชนเรียนรู้มีประสบการณ์ถึงสาเหตุ และสภาพปัญหา เพื่อให้สามารถใช้ดุลยพินิจตัดสินใจด้วยตนเองได้

7.2.3.4 ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้พรรคการเมืองให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองตามระบอบประชาธิปไตย โดยเมื่อมีปัญหาควรได้มีการร้องเรียนให้พรรคการเมืองช่วยแก้ไขปัญหาให้หรือนำเข้าแก้ปัญหาในสภาในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น

7.2.3.5 นำแนวในการเสริมสร้างศรัทธาในความดีงามของประชาธิปไตย ตามข้อ 7.2.1 มาใช้ประโยชน์

7.2.4 การจัดระเบียบการดำเนินงานของกลุ่มพลังและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ

บทบาททางการเมืองของกลุ่มพลัง และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมหรือขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตย ดังนั้น เพื่อให้กลุ่มพลังหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีส่วนส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย และป้องกันมิให้กลุ่มพลังหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ แสดงบทบาทขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตย จึงให้มีการจัดระเบียบการดำเนินงานของกลุ่มพลังหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

7.2.4.1 กลุ่มเศรษฐกิจ เนื่องจากประเทศไทยใช้เศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ซึ่งในขณะนี้ยังมีจุดอ่อนในด้านกลไกของรัฐ การจัดสรรทรัพยากร และการกระจายประโยชน์ทำให้กลุ่มเศรษฐกิจบางกลุ่มมีโอกาส และสามารถใช้อิทธิพลผูกขาดทางเศรษฐกิจได้ อันเป็นผลทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม และความยากไร้ทางวัตถุในหมู่ประชาชน และมีส่วนก่อให้เกิดเงินเฟ้อสูง นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า กลุ่มผูกขาดทางเศรษฐกิจบางกลุ่ม สามารถสร้างพลังต่อรองทางการเมืองได้สูง จนเป็นเหตุให้เป็นอุปสรรค และขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตยได้

อย่างไรก็ดี การดำเนินการค่อกลุ่มเศรษฐกิจดังกล่าว ก็ควรทำในลักษณะเป็นขั้นตอนและถูกต้องตามกฎหมาย โดยเน้นการประสานประโยชน์ตามลักษณะของสังคมไทย เป็นสำคัญ เนื่องจากการกระทำที่รุนแรงน่าจะมีผลเสียมากกว่าผลดี ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา จึงให้แนวทางดำเนินการ เพื่อลดการผูกขาดของกลุ่มทางเศรษฐกิจดังต่อไปนี้คือ

7.2.4.1.1 เร่งรัดกวดขันกิจการธุรกิจที่ละเมิดกฎหมาย
อย่างจริงจังตลอดจนพิจารณา เพิ่มบทลงโทษความผิดที่สำคัญ ๆ ให้สูงขึ้น

7.2.4.1.2 ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อ
ป้องกันและทำลายการผูกขาดคัดค้านทาง เศรษฐกิจ

7.2.4.1.3 ส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกให้พ่อค้า นายทุน
มีความรับผิดชอบต่อสังคม รู้จักเสียสละ คำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติ และเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยวิธีให้การยอมรับความสำคัญยกย่องนายทุนที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การให้การเรียนรู้ต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของพวกตน

7.2.4.1.4 ดำเนินการตามความเหมาะสมต่อธุรกิจ
อุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม โดยใช้มาตรการทางการเงิน การคลัง กฎหมาย และการบริหาร เพื่อให้ผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจกระจายสู่ประชาชน

7.2.4.2 มวชนพื้นฐาน เนื่องจากผู้ใช้แรงงานและชาวนา ชาวไร่ มีความสำคัญในฐานะที่เป็นมวชนพื้นฐานที่จะชี้นำการปฏิบัติของไทยและเป็นเป้าหมายในการแย่งชิงมวชนของ กลุ่มการเมืองทุกกลุ่มรวมทั้งกลุ่มคอมมิวนิสต์ ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้มวชนพื้นฐานถูกฝ่ายตรงข้ามช่วงชิงและเพื่อดึงมวชนพื้นฐานให้สนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตย และมีให้ตกเป็นเงื้อมมือการโฆษณาชวนเชื่อของ กลุ่มคอมมิวนิสต์ จึงให้มีแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ

7.2.4.2.1 ให้การสนับสนุนองค์กรจัดตั้งของมวลชนพื้นฐาน
ที่มีแนวทางประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ตลอดจนขึงการนำในองค์กรจัดตั้งที่มีอยู่ให้ตกเป็น เครื่อง
มือของฝ่ายตรงกันข้าม

7.2.4.2.2 ขึงการนำเพื่อทำลายการจัดตั้งของฝ่ายคอมมิวนิสต์
ที่แทรกซึมอยู่ในองค์กรจัดตั้งของมวลชนพื้นฐาน

7.2.4.2.3 สร้างและส่งเสริมบรรยากาศที่ดีทางการเมือง
เพื่อเปิดโอกาสให้มวลชนพื้นฐานสามารถเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองประชาธิปไตย

7.2.4.3 นักเรียนนักศึกษา เนื่องจากนักเรียน นักศึกษา เป็นกลุ่มบุคคล
ที่มีลักษณะพิเศษ และมีความตื่นตัวทางการเมืองสูง มีลักษณะที่ไม่หาประชาธิปไตย และความเป็นธรรม
ในสังคม แต่ยังมีประสบการณ์น้อย เป็นกลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองสูงตลอดมา และเป็นเป้าหมายที่
กลุ่มคอมมิวนิสต์จะใช้เป็นแนวร่วมพื้นฐานด้วย ดังนั้น เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษาเป็นพลังเสริมสร้าง
ประชาธิปไตย และป้องกันมิให้ตกเป็นเครื่องมือตามยุทธวิธีประชาธิปไตยของกลุ่มคอมมิวนิสต์ รวม
ทั้งเผด็จการอื่น ๆ จึงให้มีแนวทางดำเนินการดังนี้คือ

7.2.4.3.1 ให้นักเรียน มีเสรีภาพในการทำกิจกรรม
รวมทั้งกิจกรรมทางการเมือง ภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบของสถาบันการศึกษา

7.2.4.3.2 สนับสนุนและส่งเสริมความเคลื่อนไหวของ
นักเรียน นักศึกษา ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตย และขึงการนำความเคลื่อนไหวมิให้นักเรียน
นักศึกษาหันเหหรือตกเป็น เครื่องมือของกลุ่มคอมมิวนิสต์ได้

7.2.4.3.3 เปิดโอกาสและหาหนทางให้นักเรียน นักศึกษา
เข้าร่วม กับทางราชการในการแก้ไขปัญหาที่เป็นเงื่อนไขสงคราม เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษา ได้เห็น
สภาพข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความตั้งใจจริงของทางราชการ ในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการ
ดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักเรียน นักศึกษา กับทางราชการและเป็น
ประโยชน์ในการพัฒนาประชาธิปไตยด้วย

7.2.4.3.4 ให้การศึกษาทางการเมืองที่ถูกต้องแก่นักเรียน
นักศึกษา โดยมีเรื่องเกี่ยวกับการเมือง และการปกครองในระบบประชาธิปไตยของไทยไว้ในหลักสูตร
การศึกษาทุกระดับและมอบให้นักวิชาการจัดทำคำราศึกษาที่เป็นมาตรฐานต่อไป

7.2.4.4 กลุ่มก้าวหน้าในเมือง เนื่องจากปัจจุบันมีความเคลื่อนไหวในเมืองของกลุ่มต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นทั้ง กลุ่มผู้กลับจากป่า กลุ่มแสวงหาแนวทางใหม่ในการแก้ไข ปัญหาของประเทศไทย กลุ่มคอมมิวนิสต์ กลุ่มแนวร่วม รวมทั้งกลุ่มแนวทางประชาธิปไตยต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อให้กลุ่มก้าวหน้าในเมือง เคลื่อนไหวอยู่ในขอบ เขตที่ไม่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงแห่งชาติ และการพัฒนาประชาธิปไตย จึงให้มีแนวทางดำเนินการดังนี้คือ

7.2.4.4.1 เปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มแสดงออกทางความคิดได้ ภายในกรอบของรัฐธรรมบัญญัติ และกฎหมาย

7.2.4.4.2 สนับสนุนการจัดตั้งขบวนการประชาธิปไตยให้ เข้มแข็งความคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523

7.2.4.4.3 สนับสนุนและชี้การนำทางความคิดในบรรดา กลุ่มที่กำลังแสวงหาแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหาของ ประเทศ

7.2.4.4.4 ติดตามและขัดขวางการเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ จะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ และการพัฒนาประชาธิปไตยโดยใกล้ชิด และต่อเนื่อง

7.2.4.5 สื่อมวลชนสามารถแสดงบทบาท ได้ทั้งการส่งเสริมและทำลาย ประชาธิปไตย จึงให้มีแนวทางดำเนินการต่อสื่อมวลชน เพื่อให้สื่อมวลชนเป็นพลังในการเสริมสร้าง ประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

7.2.4.5.1 ส่งเสริมและให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม แก่สื่อมวลชนที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย และเสริมสร้างให้สื่อมวลชนทุกสาขา มีความรับผิดชอบ ในการเสนอข่าวสาร เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตย

7.2.4.5.2 สนับสนุนการต่อสู้ทางความคิด ในการสร้างสรรค์ ประชาธิปไตยของสื่อมวลชน

7.2.4.5.3 ใช้สื่อมวลชนของรัฐในการส่งเสริมประชาธิปไตย ให้มีน้ำหนักเหนือกว่าข่าวสารที่ทำลายประชาธิปไตย

7.2.4.5.4 ยับยั้งการเผยแพร่ข่าวสารที่กระทบกระ เทือนต่อ ระบอบประชาธิปไตย โดยใช้มาตรการทางการบริหารและกฎหมาย

7.2.4.5.5 ให้เจ้าหน้าที่ระดับสูงพยายามสร้างความสัมพันธ์ กับสื่อมวลชน และชักจูงให้สื่อมวลชนทำประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

คำแนะนำในการดำเนินการ

8.1 กอ.รมน. จัดตั้งองค์กรนำที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย คือ คณะกรรมการ ปฏิบัตินโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ (ปคค.) ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติของ ข้าราชการความต้องการของประชาชน คู่ขนานไปกับการตรวจสอบของทางราชการ

8.2 ให้ชิงการนำต่อขบวนการที่แอมแปงประชาธิปไตยอื่น ๆ ซึ่งได้แก่การพัฒนา ประชาธิปไตยให้สมบูรณ์โดยเร็ว

8.3 ให้ยึดถือคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 เป็น แนวทางในการปฏิบัติราชการทางการเมือง

8.4 ให้คณะกรรมการนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ พิจารณากำหนดแผนงาน ต่าง ๆ ตามห้วงเวลาที่เหมาะสม ในลักษณะเป็นหมวดประกอบแผนราชการเมือง และให้ส่วน ราชการที่เกี่ยวข้องนำแผนงานที่จะกำหนดขึ้นดังกล่าวไปปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จ และแจ้งให้คณะ- กรรมการปฏิบัตินโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ (ปคค.) ทราบ เพื่อการประสานงาน และการติดตามประเมินผลต่อไป ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 27 พฤษภาคม พุทธศักราช 2525

(ลงชื่อ) พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 3

"ประชาธิปไตย" จากเอกสาร โครงการ 6601 ของ กอ รมน.

1. ความหมาย

ประชาธิปไตย มาจากคำว่า ประชา / อธิปไตย แปลว่า อธิปไตย เป็นของปวงชน
อธิปไตย แปลว่า อำนาจ ความเป็นใหญ่ ถ้าอธิปไตย เป็นของคณะบุคคลหรือบุคคล ก็เป็นเผด็จ-
การ ถ้าอธิปไตย เป็นของประชาชนส่วนใหญ่ ก็เป็นประชาธิปไตย เพราะฉะนั้น หัวใจของประชา-
ธิปไตยก็คืออธิปไตย เป็นของประชาชน

อุดมคติของประชาธิปไตยในทัศนะของ อับราฮัม ลินคอล์น ประชาธิปไตยคือ การปก-
ครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

การปกครองของประชาชน หมายถึง อำนาจในการปกครองอยู่ในเจตนารมณ์ของ
ประชาชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้ประชาธิปไตยแสดงออกทางผู้แทน เพราะฉะนั้นเจตนารมณ์ คือ
สัญญาประชาคม ถ้าหลังการ เลือกตั้งแล้ว สัญญาประชาคมถูกยกเลิก หรือสิ้นสุดลงเมื่อใดเจตนา-
รณาก็สิ้นสุดลงทันที การเริ่มต้นของประชาชนจึงเป็นสาระสำคัญของประชาธิปไตย ถ้าของหมด
สภาพ ประชาธิปไตยก็หมดสภาพทันที

การปกครองของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยผ่านทาง
ผู้แทนที่เรียกว่าผู้แทนราษฎรหรือตัวแทนของประชาชนแต่งตั้ง เช่น พระมหากษัตริย์แต่งตั้งวุฒิสภา
หรือตั้งตัวเอง เช่น ในยามบ้านเมือง เข้าสู่วิกฤต นายลินคอล์นตั้งตัวเองเป็นตัวแทนของประชาชนผู้
เอกราชสำเร็จ สถาปนาเป็นพระมหากษัตริย์ พระเจ้าตากสินมหาราช ในต่างประเทศ เช่น
มหาตมะ คานธี ตั้งตัวเอง เป็นตัวแทนของประชาชนอินเดีย กอบกู้เอกราชด้วยวิธีอหิงสา หรือ
โดยวิธีการสืบทอด เช่น พระมหากษัตริย์ได้ทรงสร้างคุณงามความดีไว้อย่างใหญ่หลวง รักษาเอก-
ราชของชาติไทย และสร้างความเจริญให้กับประเทศชาติมาทุกยุคทุกสมัย ย่อม เป็นหัวใจของ

ปวงชนชาวไทยซึ่งนิรันดร พระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐ และเป็นตัวแทนของประชาชนตลอดกาล

และประการสุดท้าย กองทัพเป็นกลไกเอกของรัฐ ถ้ากองทัพเข้มแข็ง อำนาจอธิปไตยก็เข้มแข็งด้วยถ้ากองทัพอ่อนแออำนาจอธิปไตยก็พลอยอ่อนแอไปด้วย ความเข้มแข็งหรืออ่อนแอนั้นขึ้นอยู่กับกองทัพ เป็นของประชาชนหรือ เป็นของคณะบุคคลหรือบุคคล ความเข้มแข็งขึ้นอยู่กับกองทัพ เป็นของคณะบุคคลหรือบุคคล

เมื่อกองทัพเป็นของประชาชน ก็ทำหน้าที่โดยประชาชนได้ เพราะกองทัพซึ่งมีอำนาจ ย่อมใช้อำนาจนั้นแทนประชาชนได้ หมายความว่า อำนาจของประชาชนอยู่ที่กองทัพนั่นเอง

การปกครองเพื่อประชาชน หมายถึงการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ หรือสนองตอบความต้องการของประชาชนส่วนข้างมาก ประชาชนส่วนใหญ่ได้แก่ ชาวนา ชาวไร่ กรรมกร ชนชั้นกลาง ซึ่งรวมทั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ฯลฯ

ความเป็นประชาธิปไตยจะต้องครบถ้วนทั้งของโคย และ เพื่อ ประชาชนจึงจะสมบูรณ์ และของประชาชนย่อม เป็นสาระสำคัญเบื้องต้น

การใช้อธิปไตยไม่ว่าในระบบประชาธิปไตยระบบใด (ระบบกึ่งรัฐสภา ระบบรัฐสภา หรือระบบประธานาธิบดี) ย่อมใช้อำนาจนั้นในทางบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ และในบรรดาอำนาจทั้งสามนี้ อำนาจบริหารเป็นอำนาจที่สูงกว่าอำนาจทางอื่น เพราะเป็นอำนาจการปกครองที่แสดงออกว่าเป็นรัฐบาลของประชาชน หรือรัฐบาลของคณะบุคคล รัฐบาลของประชาชน คือ รัฐบาลประชาธิปไตย รัฐบาลของคณะบุคคล คือ รัฐบาลเผด็จการ (เผด็จการฟาสซิสต์ เผด็จการพลเรือน หรือเผด็จการรัฐสภา)

การปกครองของประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หมายความว่า การปกครองเป็นประชาธิปไตยก็ได้ เป็นเผด็จการก็ได้ แต่ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยยังไม่เป็นประชาธิปไตย ที่เราเรียกว่า เป็นประชาธิปไตยครึ่งใบ ประชาธิปไตยครึ่งใบคือ เผด็จการรัฐสภานั้นเอง อย่าไปยึดหลักว่า เมื่อมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแล้วต้องเป็นประชาธิปไตยโดยประการเดียว

2. หลักการของประชาธิปไตย

2.1 ความเป็นมา การเปลี่ยนแปลงทางประชาธิปไตย เริ่มขึ้นในยุคฟื้นฟูวิทยา-
การ ได้เกิดชนชั้นใหม่ในยุโรป เรียกว่า ชนชั้นกระฎุมพี (Bourgeois) เป็นชนชั้นที่บุกเบิกการ
อุตสาหกรรม การค้า การเงิน นำไปสู่อำนาจทางการเมืองและวัฒนธรรม ต่อมาได้ร่วมมือกับพวก
เจ้าขุนมูลนาย (Aristocrats) คัดค้านระบอบศักดินา เพื่อให้มีการปกครองแบบมีรัฐธรรมนูญ
และสภา การคืนชนค่อสู้เพื่อให้มีเสรีภาพ และความเสมอภาค

ภายหลังการปฏิวัติมันลือโลกในประเทศฝรั่งเศสเมื่อ 14 กรกฎาคม (ค.ศ.
1789) ที่ เรียกว่า การปฏิวัติประชาธิปไตย ทำให้เกิดหลักการของประชาธิปไตยคือ เสรีภาพ
(Freedom) ความเสมอภาค(Equality) และภราดรภาพ (Fraternity)

หลัก 3 ประการ เกิดจากสภาพที่เป็นจริงในสังคมยุโรปสมัยนั้น พวกทาสและ
ชาวนา ถูกกดขี่ข่มเหงและถูกละเมิดสิทธิโดยเจ้าขุนมูลนายเป็นเวลาหลายศตวรรษ ก่อสะสม
ความขมขื่น ความปวศร้าวในจิตใจในหมู่ชนผู้ยากไร้ทั้งมวล และเมื่อได้รับการปลดปล่อยจากชน
ชั้นกลางที่มีการศึกษา ค่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม การปฏิวัติประชาธิปไตยจึงเกิดขึ้นในประ-
เทศต่าง ๆ ทั่วในยุโรปและสหรัฐ

การปฏิวัติประชาธิปไตยในยุคนั้น คือการปลดปล่อยมนุษย์ให้พ้นจากความเป็นทาส
ให้เป็นเสรีชนหรือการ เปลี่ยนบุคคลจากบุคคลศักดินา (Feudal Lord) มาสู่ยุคเจ้าที่ดิน (Land
Lord) ประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 18-19 ถือว่าเป็นประชาธิปไตยของชนชั้นกลาง

2.2 กองทัพกับระบอบการปกครอง ทุกประเทศไม่ว่าในอดีตและปัจจุบันที่มีเอก-
ราชทั้งหลายกองทัพ คือ กลไกเอกของรัฐ รัฐเป็นสิ่งมีอำนาจ ดำรงอยู่ด้วยอำนาจ และใช้อำนาจ
จรรโลงชุมชนแห่งรัฐ อำนาจนั้นเรียกว่า อำนาจแห่งรัฐ (State Power) และอำนาจแห่งรัฐ
เป็นอำนาจสูงสุดในชุมชนแห่งรัฐ เรียกว่า อำนาจอธิปไตย (Sovereign power) ที่ยอมรับว่า
กองทัพเป็นกลไกเอกของรัฐ เพราะกองทัพเข้มแข็งอำนาจอธิปไตยก็เข้มแข็ง ถ้ากองทัพอ่อนแอ
อำนาจอธิปไตยก็อ่อนแอ ถ้ากองทัพถูกทำลาย อำนาจอธิปไตยก็หมดไป กลไกอื่นของรัฐไม่อยู่ใน
ฐานะสร้างอำนาจอธิปไตยอย่างเพียงพอได้ ฉะนั้นทุกประเทศที่เป็นรัฐในความหมายของกฎหมาย

ระหว่างประเทศและมีคุณสมบัติของสมาชิกภาพองค์การสหประชาชาติ กองทัพ คือ หลักประกันของเอกราชของชาติและความมั่นคงแห่งรัฐ

ขั้นต่อไปข้อชี้ให้เห็นว่า กองทัพกับระบอบการปกครองมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรโดยหลักรัฐศาสตร์ กองทัพเป็นผู้สร้างระบอบการปกครอง ในสถานการณ์สงคราม กองทัพเป็นผู้ถือยุทธศาสตร์ ทำสงครามให้ชนะ ขอสรุปกองทัพสร้างระบอบจากประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าในอดีตและปัจจุบันไม่ว่าในลัทธิการปกครองใดมาหลัง เชป ดังนี้

ในกลุ่มประเทศเผด็จการภายใต้ฟาสซิสต์ เช่น เยอรมันในสมัยฮิตเลอร์ อิตาลีในสมัยมุสโสลินีสเปนในสมัยนายพลฟรังโก จะเริ่มต้นเยอรมันในสมัยฮิตเลอร์ ฮิตเลอร์เป็นผู้ยึดมั่นในแนวทางของลัทธิฟาสซิสต์อันถือได้ว่าเป็นลัทธิคลั่งชาติ ได้เริ่มต้นด้วยการสร้างกองทัพ เรียกว่า กองทัพ Storm Troop ให้เป็นกองทัพของพรรคนาซี มีจุดมุ่งหมายที่จะใช้กองทัพยึดอำนาจรัฐต่อมาได้เปลี่ยนจุดมุ่งหมายไปสู่การเลือกตั้งพรรคนาซีได้รับคะแนนเสียงมากกว่าพรรคอื่น ฟอน ฮินเคนเบอร์ก ซึ่งเป็นประธานาธิบดีก็โต้แย้งฮิตเลอร์เป็นนายกรัฐมนตรีด้วยการจัดตั้งรัฐบาลผสมเมื่อฮิตเลอร์จัดตั้งรัฐบาลแล้ว เตรียมการยึดกองทัพแห่งชาติมาไว้ในกำมือมีผลให้กองทัพเผชิญหน้ากับกองทัพแห่งชาติ แต่กองทัพแห่งชาติเยอรมันสมัยนั้น เข้มแข็งและสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ฮิตเลอร์ที่จะแก้ไขสัญญาแวร์ซาย ฮิตเลอร์จำเป็นต้องกวาดล้าง Storm Troop ซึ่งเป็นกำลังรบที่เคยค้าเงินเดิมของคนลงเสีย เพื่อให้กองทัพแห่งชาติสนับสนุนพรรคนาซีต่อไป ลัทธิฟาสซิสต์ซึ่งเป็นลัทธินายทุนผูกขาดสูงสุดของชาติ จึงปักหลักมั่นคง และใช้ความเข้มแข็งของกองทัพปราบยิวอย่างขนาดใหญ่ ซึ่งแท้จริงแล้วก็คือนโยบายยิวซึ่งเป็นนายทุนชั้นสูงปราบยิว ซึ่งเป็นนายทุนชั้นคำนั่นเอง เรียกว่า ยิวปราบยิว ให้ ฮิตเลอร์เป็นเครื่องมือ

ในอิตาลี มุสโสลินีก่อตั้งพรรคฟาสซิสต์ เพื่อรับใช้กลุ่มประโยชน์สูงสุดของประเทศได้รับทุนรอนมากมายให้มาจัดตั้งกองทัพ เชิร์คคา นายทุนผูกขาดที่สนับสนุนที่พวกยิวอีกนั่นแหละ มุสโสลินียึดอำนาจรัฐด้วยการใช้กองทัพเชิร์คคา เดินพาเหรดเข้าเมืองเฉย ๆ บังคับให้กองทัพแห่งชาติให้อยู่ภายใต้กองทัพเชิร์คคา และใช้กองทัพค้ำบั๊งล้างมุสโสลินีมาตลอดจนกระทั่งกองทัพแห่งชาติเปลี่ยนจุดยืนมาอยู่ที่ประชาชน มุสโสลินีก็หยมค่ออำนาจลงจากผลของสงครามโลก

ในสเปน ในยุคที่สเปนเป็นประชาธิปไตย นายพลฟรังโกไม่ตั้งพรรค ไม่ตั้งกองทัพขึ้นมาใหม่ แต่รวบรวมกองทัพเดิมจากหัวเมืองโดยรอบกรุงแมดริด จัดกองทหารเป็น 4 Column ล้อมเมืองหลวง และตั้ง Fifth Column ที่มีโซ่ทหารประกอบด้วยพลเรือน สื่อมวลชนให้ดำเนินงานอยู่ในเมืองหลวง Fifth Column จึงกลายเป็นแนวที่ 5 มาจนทุกวันนี้ รวมกันอยู่หลายปี จนกลายเป็นสงครามกลางเมือง ระหว่างสู้รบกับฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายรัฐบาลก็มีต่างชาติเข้ามาช่วย เช่น สหรัฐ อังกฤษ และโซเวียต ฝ่ายนายพลฟรังโกก็มีต่างชาติเข้ามาช่วย เช่น มุสโสลินี ฮิตเลอร์ นายพลฟรังโกชนะรัฐบาลประชาธิปไตยเมื่อปี ค.ศ. 1936 นายพลฟรังโกได้ยึดอำนาจสำเร็จอีกแบบหนึ่ง สถาปนาลัทธิเผด็จการทหารด้วยกองทัพที่มีอยู่แล้ว

ต่อไปจะพูดถึงกลุ่มประเทศประชาธิปไตยที่เป็นแม่บทมาจนถึงทุกวันนี้ได้แก่ อังกฤษ สหรัฐ และฝรั่งเศสในบทบาทของกองทัพสร้างระบอบประชาธิปไตย

ประเทศแรกคือ อังกฤษ ในยุคพระเจ้าแผ่นดินมีอำนาจในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ครอมเวลล์ ตัวแทนของรัฐสภาในขณะนั้น ซึ่งสภาประกอบด้วยชนชั้นกลางเป็นส่วนใหญ่ ได้จัดตั้งกองทัพของรัฐสภาเพื่อไปสู้กับกองทัพของพระราชอา เพื่อได้ชัยชนะแล้วครอมเวลล์ได้ใช้กองทัพแห่งชาติสถาปนาระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาสำเร็จโดยพื้นฐาน และเป็นแม่บทของระบบรัฐสภาที่เรียกว่า Parliamentary System และประเทศอื่นในเครือจักรภพอาแบบอย่าง เช่น กองทัพอังกฤษสร้างพรรคองเกรสในอินเดีย สร้างสหพรรคประชาชนในมาเลเซียสร้างพรรคประชาธิปไตยในออสเตรเลีย ดังนี้ เป็นต้น

ในสหรัฐ สมัยฮาร์ว วอชิงตัน ได้ใช้กองทัพแห่งชาติล้มอำนาจของอังกฤษ เรียกว่า การปฏิวัติประชาชาติทำให้สหรัฐเป็นเอกราช เมื่อสหรัฐได้เอกราชแล้วประชาธิปไตยก็เลื่อมลงด้วยการค้าทาส เป็นการกดขี่ระหว่างผิว ลินคอล์น ประกาศเลิกทาส มีการต่อสู้ระหว่างเจ้าของทาสกับเสรีชน กองทัพฝ่ายเหนือหนุนประชาชน กองทัพฝ่ายใต้หนุนพวกกดขี่ สงครามกลางเมืองยุติลงด้วยชัยชนะของฝ่ายประชาธิปไตยที่ใช้กองทัพสร้างระบอบสำเร็จในรูปของระบบประธานาธิบดีที่เรียกว่า Presidential System

ในฝรั่งเศส มีการปฏิวัติครั้งยิ่งใหญ่เรียกว่า การปฏิวัติขึ้นชื่อโลกใน ค.ศ. 1789 ผู้นำปฏิวัติหลายคนได้ใช้อำนาจลุกขึ้นปฏิวัติอย่างรุนแรงโดยใช้กิโยตินฆ่าพวกศักดินากลางเมือง

ต่อมาพระเจ้าจอร์จที่ห้าเสด็จเยือนอเมริกา ได้ใช้กองทัพแห่งชาติฝรั่งเศสไปปราบประเทศต่าง ๆ ทั่วยุโรป เพื่อทำลายระบอบเจ้าครองนคร Feudalism หรือ Feudal Lord ยุโรปได้เปลี่ยนยุคมาเป็นประชาธิปไตยตั้งแต่นั้นมา และในฝรั่งเศสเอาได้พัฒนาประชาธิปไตยมาเป็นลำดับจนถึงสมัยนายพลเอคโกล ในรูปของระบบกึ่งรัฐสภา

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงบทบาทของกองทัพสร้างระบอบเผด็จการชนกรรมมาชีพที่เราเรียกว่าโลกสังคมนิยมหรือโลกคอมมิวนิสต์ เริ่มต้นที่สหภาพโซเวียตก่อน Lenin เอาประชาชนมาคิดอาวุธโดยตั้งเป็นสภาหรือเรียกว่า Soviet ประกอบด้วย กรรมกร ชาวนา และทหารชั้นผู้น้อย Soviet คือ องค์การแห่งอำนาจรัฐใหม่ไปแทนอำนาจรัฐเก่า เลนินจัดตั้งกองทหารเรียกว่า Red Guard ขึ้นมาก่อน พอยึดอำนาจรัฐได้ด้วยวิธีการลุกขึ้นสู้ (Armed Uprising) แล้ว เลนินเปลี่ยน Red Guard มาเป็น Red Army พวกทหารส่วนใหญ่มาจากกรรมกร จอมพล วาราชิลอฟผู้บัญชาการทหารมาจากกรรมกร

ประเทศต่อไปคือประเทศจีน เมาเซตุงใช้สงครามเป็นหลัก ไม่ใช่วิธีเลือกตั้ง และไม่ใช่วิธีการลุกขึ้นสู้แบบรัสเซีย ครั้งแรกก็มีได้คิดว่าสงครามจะยึดเชื้อ พอเอาเข้าจริง ๆ ก็ไปยึดเชื้อ กองทัพของเมาเซตุงเริ่มต้นที่คิดอาวุธให้ชาวนา แต่ที่สำคัญคือ เอากองทัพจากรัฐบาลมาเป็นส่วนใหญ่ เช่น เอานายพลจูเต๋มาได้เท่ากับเอากองทหารมาได้ส่วนหนึ่ง ได้จัดตั้งเป็นกองทัพแดง เรียกว่า Red Army สร้าง Soviet (คำ Soviet เป็นคำกลางมิได้หมายถึงรัสเซียตามความหมายของคำ หมายถึง เขตปกครองของคอมมิวนิสต์) เมาเซตุงเอากองทัพมารวมกับกองทัพแห่งชาติของ เจียงไค เชคสู้กับญี่ปุ่น เมาเซตุงจึง เปลี่ยนกองทัพแดง เป็นกองทัพปลดแอกประชาชน ภายหลังทำสงครามเพื่อชาติยุติลง เมาเซตุงใช้กองทัพของคนทำลายระบอบเผด็จการที่บักกิ่งลงได้และใช้อำนาจจากกำลังกองทัพปฏิวัติประชาธิปไตยเป็นทางฝ่ายไปสู่ปฏิวัติสังคมนิยม

ประเทศไต้หวันเราที่กำลังจะพูดถึงคือ เวียดนาม โฮจิมินห์ ได้จัดกองทัพเวียดนามที่แรกก็ต่อสู้ญี่ปุ่น โฮจิมินห์กองทัพเป็นของรัฐแล้ว มีนายพลโหว่เหวียนยังเป็นผู้บัญชาการทหาร บุคคลผู้นี้อาชีพเดิม เป็นครูสอนหนังสือคอนรบกับฝรั่งเศสกองทัพของโฮจิมินห์ถอย เข้าป่าจึงไม่ได้จัดตั้งกองทัพในป่า กองทัพมีอยู่แล้วในเมือง ต่อมาทุกคนก็ทราบกันคืออยู่แล้วว่ากองทัพเวียดนามชนะกองทัพของรัฐบาลเวียดนามได้ร่วมกับกองทัพพันธมิตร โดยเฉพาะกองทัพสหรัฐด้วยยุทธศาสตร์ที่ถูกต้องคือ

ยุทธศาสตร์การเมือง และยุทธศาสตร์การทหารที่สัมพันธ์กัน เมื่อเวียดนามทำลายระบอบเผด็จการสำเร็จด้วยยุทธวิธีประชาธิปไตยก็มีการปฏิวัติสังคมนิยมของเขา เป็นสังคมนิยม (Socialism Society) ด้วยกองทัพ เวียดนามสร้างระบอบการปกครองตามเป้าหมายเดิมของเขาสำเร็จ

ใกล้เข้ามาอีกจนชิดประตูบ้านของเขา คือ ลาว เจ้าสุภานุวงศ์ นำกองทัพประเทศ-ลาว เข้ายึดรัฐบาล เผด็จการของเจ้าสุวรรณภูมิ ทำลายสถาบันกษัตริย์ลงเสีย

ในกัมพูชา กองทัพเขมรแดงได้ต่อสู้กับพระเจ้าสีห努ในครั้งแรก และต่อสู้กับจอมพลลอนนอลในขั้นสุดท้าย กองทัพเขมรแดงขับไล่กองทัพลอนนอลหนีกระเจิงผ่านประเทศไทยไปแต่ผู้นำของกองทัพเขมรแดงมีทั้งหัวรุนแรงและหัวสันติ หัวรุนแรงนำโดยพลพด หัวหน้าสันตินำโดยเซงซัมริน ก็ยังต่อสู้กันทุกวันนี้ ต่างฝ่ายต่างมีกองทัพของตนต่างฝ่ายต่างมีลูกที่หนุนอยู่ก็สู้กันไป จนกว่าจะทำลายกองทัพให้แหลกลาญไปข้างหนึ่ง แต่ฝ่ายใดจะแพ้หรือชนะมันก็ไม่สำคัญ สำคัญที่มันก็คือคอมมิวนิสต์เหมือนกัน

หลวงกลับมาดูถึงตัวเราเองบ้าง ตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่สอง เสียบ้านเสียเมืองให้แก่พม่าเข้าศึกแล้ว พระเจ้าตากพาทหาร 500 คนหนีมาจากกรุงแตกซึ่งยังไม่เป็นกองทัพมาจัดกองทัพด้วยการตีเมืองจันทบุรี เพื่อเป็นอาณาเขตหลักคือเรือรบเสียก่อน แล้วจึงยกกองทัพทางเรือไปขับไล่พม่า เมื่อกองทัพเข้าแข็งขึ้นแล้วก็ตั้งอาณาเขตที่กรุงธนบุรี ประกาศเป็นราชอาณาจักรไทยเป็นเอกราช ไม่ขึ้นต่อพม่า เพราะอาศัยกองทัพไทยเป็นหลักประกันเอกราชและความมั่นคงของรัฐและสร้างระบบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นมิ่งขวัญแก่ประชาชนคนไทยในยุคสมัยนั้น อันเป็นรากฐานให้ยุคเราคือผู้รอดปลอดภัยมาจนทุกวันนี้

เท่าที่ยกตัวอย่างสังเขปมาแล้ว เพียงชี้ให้เห็นว่ากองทัพเป็นกลไกไปเอกของรัฐ ที่เป็นกำลังสำคัญในการสร้างระบบการปกครอง ไม่มีประเทศใดจะสร้างระบอบสำเร็จโดยปราศจากสถาบันกองทัพ เป็นผู้สร้าง

เพื่อให้ท่านรู้จักกองทัพดีขึ้น ผมจะขอพูดถึงความหมายของคำว่า กองทัพ กองทัพไทย กองทัพแห่งชาติ กองทัพไทย ประกอบด้วยกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กองทัพแห่งชาติ ที่เรียกว่า National Armed Forces ประกอบด้วยกองทัพไทยและรวมกับตำรวจ อาสาสมัคร ถืออาวุธด้วย

ภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ของกองทัพแห่งชาติ โดยอาศัยจากหลักรัฐศาสตร์ว่า

1. รักษาเอกราชของชาติ
2. รักษาความมั่นคงของชาติ
3. รักษาราชบัลลังก์
4. รักษาความสงบของบ้านเมือง
5. สร้าง รักษา คำจูน ระบอบประชาธิปไตย อันมีอระมหากษัตริย์เป็นประมุข

กองทัพกับระบอบการปกครองพอจะสรุปได้ดังนี้ กองทัพคือกองกำลังถืออาวุธของระบอบการปกครองหนึ่ง ๆ เมื่อระบอบการปกครองหนึ่งยังไม่ได้สร้างขึ้น กองทัพเป็นผู้สร้างระบอบการปกครองนั้น เมื่อระบอบการปกครองหนึ่งขึ้นแล้ว กองทัพเป็นผู้คำจูนและรักษาระบอบการปกครองนั้น ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ระบอบเผด็จการ ระบอบคอมมิวนิสต์ ระบอบประชาธิปไตย หรือระบอบอื่นใดทั้งสิ้นนี้เป็นหลักรัฐศาสตร์พื้นฐานประการหนึ่ง

3. หลักการปกครองของประชาธิปไตย

- 3.1 อธิปไตยเป็นของปวงชน
- 3.2 เสรีภาพของบุคคลบริบูรณ์
- 3.3 บุคคลมีความเสมอภาค
- 3.4 ยึดหลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม
- 3.5 การปกครองจากการเลือกตั้ง

3.1 อธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) เป็นสาระสำคัญของระบอบประชาธิปไตย ได้อธิบายไว้แล้วในข้อ 1 อธิปไตยเป็นของปวงชนถือเป็นหลักนำซึ่งก่อให้เกิดเสรีภาพของบุคคลบริบูรณ์ได้อย่างสมบูรณ์

หลายคนยังมีความเข้าใจผิดอยู่มากกว่า ถ้าเผด็จการอำนาจย่อมสูงสุดและเด็ดขาดเสมอถ้าประชาธิปไตยอำนาจย่อมอ่อนแอ

ความจริงในหลักการ อำนาจเผด็จการย่อมเล็กเสมอ แต่อำนาจประชาธิปไตยย่อมใหญ่โตมหึมา ในยุคเผด็จการต้องกดขี่เสรีภาพให้จำกัดลง บังคับให้บ้านเมืองเรียบร้อยใน

ช่วงระยะเวลาหนึ่ง ในยุคประชาธิปไตย เสรีภาพบุคคลบริบูรณ์ บ้านเมืองสงบเรียบร้อยด้วยการร่วมมือกันระหว่างรัฐกับประชาชนการ เปิดกว้าง เสรีภาพในยุคเผด็จการย่อมนำไปสู่อนาธิปไตยโดยง่าย ทั้งนี้เพราะอนาธิปไตยจะต้องสมมูลกับเสรีภาพเสมอไป

3.2 เสรีภาพของบุคคลบริบูรณ์ (Freedom) หมายถึงมนุษย์มีสิทธิใช้สิทธิในทางส่วนตัวในทางสังคมในทางการเมือง เช่น ในร่างกาย ในทรัพย์สิน ในการศึกษา ในการนับถือศาสนา ในการชุมนุม ในการตั้งสมาคม ในการสั่งพรรคการเมือง และในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง (Self-determination)

ยังยัคซุสโซ (Jean Jacques Rousseau) นักปราชญ์ชาวสวิส ในศตวรรษที่ 18 ซึ่งปรากฏในหนังสือ "The Social Contract" ยอมรับว่ามนุษย์ในสภาพธรรมชาติย่อมอยู่ภายใต้กฎของธรรมชาติ และมนุษย์ได้มีเสรีภาพตามธรรมชาติ มนุษย์ได้ดำรงอยู่จนกระทั่งถึงจุด ๆ หนึ่ง ๆ ที่ไม่อาจดำรงอยู่ในสภาพธรรมชาติอีกต่อไปได้ มนุษย์บังคับให้รวมอยู่เป็นสังคม การอยู่เป็นสังคมนี้น มนุษย์อยู่ภายใต้เจตนารมณ์ทั่วไปของสังคม (General wills of the society) แทนที่มนุษย์จะมีเสรีภาพตั้งแต่ก่อน มนุษย์ก็มีเสรีภาพทางสังคมเข้ามาแทนที่ General wills เป็นหลักสำคัญของซุสโซ General wills มีใช้เป็นเจตนารมณ์ของสมาชิกแต่ละคนในสังคม แต่เป็นเจตนารมณ์ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนาแห่งผลประโยชน์ร่วมกัน ความปรารถนา ร่วมกันของประชาชนนี้เป็นอธิปไตย ถ้าบุคคลใดมีเจตนารมณ์ตรงกันข้ามกับ General wills เท่ากับมีเจตนารมณ์ที่ทางที่ผิด สังคมมีอำนาจบังคับให้มนุษย์ยอมรับเจตนารมณ์ทั่วไปได้ และโดยวิธีนี้สังคมจะทำให้บุคคลนั้นมีเสรีภาพ ฉะนั้นเสรีภาพตามความหมายของซุสโซ คือการยินยอมปฏิบัติตาม General wills ของสังคม อันเป็นหลักการความคิดทางประชาธิปไตย

3.3 ความเสมอภาคหรือเสมอภาพ (Equality)

หมายถึง มนุษย์มีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะมีและจะเป็นอย่างคนอื่นภายในกฎหมายเดียวกันโดยธรรมชาติมนุษย์เกิดมามีค่าของคนเหมือนกันหมดยังยัค ซุสโซ กล่าวไว้ในสัญญาประชาคมว่า ความเสมอภาคมิได้หมายความว่าทุกคนมีอำนาจและความร่ำรวยเท่ากันหมด แต่หมายถึงว่าจะต้องไม่ให้อำนาจของใครมากเกินกว่าจนสามารถใช้กำลังใด ๆ ได้ และการใช้อำนาจนั้น

ต้องชอบด้วยกฎหมาย และอยู่ในขอบเขตของตำแหน่งหน้าที่ของคน ในเรื่องความว่ารวมนั้นไม่ควร
มีผู้ใดรวบพอที่จะซื้อคนได้ และไม่ควรถ้าผู้ใดจนมากจนต้องขายตัวลงเป็นทาส

ในสาระสำคัญของความเสมอภาค คือทุกคนมีความเท่าเทียมในการแสดงออกซึ่ง
ความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแบ่งออกเป็น 3 ประการ

1. ความเสมอภาคในกฎหมาย ทุกคนย่อมอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน อยู่ภายใต้
ระบบศาลเดียวกันได้รับความคุ้มครองการปฏิบัติจากขบวนการยุติธรรมเดียวกัน ไม่มีบุคคลใดมี
เอกสิทธิ์ อภิสิทธิ์ใด ๆ ทั้งสิ้น

2. ความเสมอภาคในการออกเสียง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิในการออกเสียงลง
คะแนนในการเลือกตั้งหรือแสดงประชามติได้เพียงคะแนนเดียว (One name, One Vote)

3. ความเสมอภาคในโอกาส บุคคลย่อมมีโอกาสเท่าเทียมกันมรการใช้พลังสมอง
และความสามารถเพื่อเสริมสร้างและยกฐานะทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของตน เช่น
การศึกษา การประกันสังคม การประกอบการค้าเกษตรและอุตสาหกรรม การมีงานทำและได้
รับการคุ้มครองจากกฎหมายแรงงานและต้องขจัดระบบผูกขาด ซึ่งเป็นตัวการทำลายความเสมอ
ภาคในโอกาสของบุคคล

3.4 หลักกฎหมาย (Rule of law) หรือหลักนิติธรรม เป็นหลักที่ผู้ออกกฎหมายเพื่อ
ประโยชน์ของประชาชนจะต้องยึดถือปฏิบัติตาม หลักสำคัญ ๆ มีดังนี้

1. ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์
2. บุคคลจะถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดได้ ก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นมีบัญญัติไว้ในกฎหมาย
แห่งชาติว่าเป็นความผิด
3. กฎหมายจะมีผลย้อนหลังไปลงโทษบุคคลมิได้
4. ศาลเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาว่า การกระทำใด ๆ เป็นการละเมิดกฎ-
หมายและเป็นความผิดต้องได้รับโทษ

3.5 การปกครองจากการเลือกตั้ง การปกครองจากการเลือกตั้ง (Elected
Government) เป็นหลักการปกครองหลักสุดท้ายของระบอบประชาธิปไตย

มีนักวิชาการบางคนเรียกการปกครองจากการเลือกตั้งว่า การปกครองทางผู้แทน (Representative Government) โดยถือว่าการปกครองทางผู้แทนเป็นวิธีการปกครองของระบอบประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน เพราะไม่สามารถจะใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยตรงได้ แต่ประชาชนจะต้องเลือกผู้แทนขึ้นมาทำการปกครองแทนคน

นักวิชาการเหล่านั้น เอาประชาธิปไตยทางผู้แทน (Representative Democracy) ไปปะปนกับการปกครองทางผู้แทน (Representative Government)

ประชาธิปไตยทางผู้แทน (Representative Democracy) นั้นคู่กับประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) กล่าวคือ ประชาธิปไตยทางตรงหมายถึงระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ออกกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับของรัฐด้วยตนเอง ดังเช่นที่ปรากฏในบางรัฐของสวิสเซอร์แลนด์ในปัจจุบัน และในนครรัฐสมัยกรีกโรมัน ส่วนประชาธิปไตยทางผู้แทน หมายถึงระบอบประชาธิปไตยที่เลือกผู้แทนโดยการเลือกตั้งทั่วไป ให้เข้าไปใช้อำนาจอธิปไตย คือ ออกกฎหมาย บริหาร และตัดสินคดีแทน ดังที่ใช้อยู่ในประเทศประชาธิปไตยทั้งหลายในปัจจุบัน เช่น อังกฤษ อเมริกา อินเดีย ฯลฯ

แต่การปกครองทางผู้แทนนั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะในยุคปัจจุบันไม่ว่าระบอบประชาธิปไตยหรือระบอบเผด็จการ ต้องใช้การปกครองทางผู้แทน (Representative Government) ด้วยกันทั้งนั้น เพราะไม่ว่าอำนาจอธิปไตยจะเป็นของคนส่วนน้อย (ระบอบเผด็จการ) หรืออำนาจอธิปไตยจะเป็นของปวงชน (ระบอบประชาธิปไตย) ก็ตาม คนส่วนน้อยและปวงชนต่างก็ไม่สามารถจะเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงได้ เพราะคนส่วนน้อยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยนั้นก็มิใช่ว่าจะมีจำนวนเป็นพัน เป็นหมื่น จึงไม่สามารถเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง จึงต้องมีคณะปกครองเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทน ซึ่งโดยทั่วไปก็ได้แก่ รัฐบาลและคณะรัฐมนตรีซึ่งมีจำนวนน้อยด้วยแล้วยังมีจำนวนเป็นล้าน ๆ สิบล้าน หรือร้อย ๆ ล้าน จึงยังมิสามารถเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง จึงต้องมีคณะปกครองซึ่งได้แก่ รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชน

เช่นการปกครองของกลุ่มผลประโยชน์ชั้นสูงของเยอรมัน เมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งส่วนสำคัญได้แก่ เจ้าหน้าที่ดินใหญ่ นายทุนใหญ่ และนายธนาคารใหญ่ ไม่สามารถใช้อำนาจ

อธิปไตยโดยตรง จึงมอบให้รัฐบาลนาซีเป็นผู้ใช้อำนาจแทน การปกครองของนาซีก็คือ การปกครองทางผู้แทนในระบอบเผด็จการฟาสซิสต์ ซึ่งรัฐบาลนาซีเป็นผู้แทนของกลุ่มผลประโยชน์ผูกขาดสูงสุดของเยอรมัน ทั้งนี้ก็เช่นเดียวกับรัฐบาลอังกฤษ รัฐบาลฝรั่งเศส รัฐบาลสวีเดน ฯลฯ ซึ่งใช้อำนาจอธิปไตยโดยแทนปวงชน จึงเป็นรัฐบาลที่เป็นผู้แทนปวงชน เป็นการปกครองทางผู้แทนของระบอบประชาธิปไตย

และการปกครองทางผู้แทนหรือรัฐบาลทางผู้แทนนั้น ไม่หมายความว่าเลือกตั้งหรือไม่เลือกตั้ง แต่หมายความว่าใช้อำนาจอธิปไตยรักษาผลประโยชน์ของใคร ถึงจะเลือกตั้งแต่ถ้ารักษาผลประโยชน์ของกลุ่มผูกขาด ก็เป็นผู้แทนของกลุ่มผูกขาด ไม่ได้เป็นผู้แทนของปวงชนจึงเป็นการปกครองระบอบเผด็จการ แต่ถึงจะไม่เลือกตั้งแต่รักษาผลประโยชน์ของปวงชนก็เป็นผู้แทนของปวงชน จึงเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย

เมื่อประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากการปฏิวัติ 24 มิถุนายน 2475 ไม่มีรัฐบาลจากการเลือกตั้ง สภาผู้แทนราษฎรครั้งนั้นเป็นสภาแต่งตั้งและคณะรัฐมนตรีครั้งนั้นก็ประกอบด้วยรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง แต่รัฐบาลครั้งนั้นเป็นรัฐบาลประชาธิปไตยหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Demeratic Government) เพราะว่ารัฐบาลครั้งนั้นเป็นผู้แทนปวงชน เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชนชาวไทย

หลังจากนั้นไม่นาน ระบอบประชาธิปไตยก็เปลี่ยนเป็นระบอบเผด็จการ และเป็นระบอบเผด็จการมาจนถึงปัจจุบัน ทั้ง ๆ ที่มีการเลือกตั้ง และทั้ง ๆ ที่มีการเลือกตั้ง และทั้ง ๆ ที่มีรัฐบาลทางผู้แทนแต่เป็นผู้แทนของคนส่วนน้อย เป็นผู้แทนของกลุ่มผลประโยชน์ผูกขาด ไม่ใช่ผู้แทนปวงชน

จึงเห็นได้ว่าประชาธิปไตยทางผู้แทน (Representative Democracy) เท่านั้น เป็นคู่กับประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) การปกครองทางผู้แทนหรือรัฐบาลทางผู้แทน (Representative Government) ไม่ได้เป็นคู่กับประชาธิปไตยโดยตรง และการปกครองทางผู้แทนก็ไม่ใช่อะไรสิ่งเดียวกับการปกครองจากการเลือกตั้งหรือรัฐบาลจากการเลือกตั้ง (Elected Government) ตามที่นักวิชาการมักจะเอาไปปนกัน

ระบอบประชาธิปไตยถือเอาการปกครองจากการเลือกตั้ง เป็นหลักการปกครองหลัก -
หนึ่ง แต่จัดเป็นหลักสุดท้าย เพราะการปกครองจากการเลือกตั้งเป็นของกลางซึ่งระบอบใด ๆ
จะนำไปใช้ก็ได้ และระบอบประชาธิปไตยนั้นในบางกรณีก็ไม่มี การเลือกตั้ง โดยเฉพาะในระยะ
เริ่มแรกของระบอบประชาธิปไตยไม่สามารถจะมีการเลือกตั้ง ดังเช่นระยะแรกของระบอบประชา-
ธิปไตยในประเทศไทยภายหลังการปฏิวัติ 24 มิถุนายน 2475 ไม่มีการเลือกตั้ง แต่เมื่อเข้ารูป
เข้ารอยแล้วจึงมีการเลือกตั้ง

นอกจากนั้นยังมีการประบนหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน กับหลักการปกครองจาก
การเลือกตั้ง โดยถือว่าเมื่อมีการเลือกตั้ง สส. เข้าสภา และสภาเป็นผู้ตั้งคณะรัฐมนตรี และควม-
คุมคณะรัฐมนตรี ก็คือสภาและคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชนแล้ว จึงเปลี่ยนคำ
ว่า "อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน" เป็น "อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชน" ดังที่ปรากฏใน
รัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับของประเทศเรา ซึ่งเป็นการทำลายหลักอันเป็นหัวใจของระบอบประชา-
ธิปไตย

ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการปกครองจากการเลือกตั้ง แต่อำนาจอธิปไตยไม่ได้เป็น
ของปวงชน แต่เป็นของกลุ่มผลประโยชน์ผูกขาด ฉะนั้นจึงต้องเปลี่ยนอำนาจอธิปไตยของกลุ่มผล
ประโยชน์ผูกขาดมาเป็นอำนาจอธิปไตยของปวงชนเสียก่อน การปกครองจากการเลือกตั้ง จึงจะ
เป็นหลักการปกครองของระบอบประชาธิปไตยได้

หลักการปกครองของระบอบประชาธิปไตยมี 5 ประการ คือ

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน
2. เสรีภาพบริบูรณ์ของบุคคล
3. ความเสมอภาค
4. หลักกฎหมาย
5. การปกครองจากการเลือกตั้ง

แต่หลักที่เป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย คือ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน แม้
ว่าจะมีหลักอื่น ๆ แต่ไม่มีหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน ก็ไม่ใช่ระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้นจะ

ดูว่ารอบใดเป็นระบอบประชาธิปไตย หรือไม่ ก่อนอื่นต้องดูที่ว่าอำนาจอธิปไตย เป็นของปวงชนหรือ เป็นของคนส่วนน้อย

4. รูปการปกครองประชาธิปไตย

4.1 ระบบรัฐสภา (Parliamentary System) หรือระบบรวมอำนาจ (Fusion of Power)

4.2 ระบบประธานาธิบดี (Presidential System) หรือระบบแยกอำนาจ (Suparation of Powers)

4.3 ระบบกึ่งประธานาธิบดี (Semi-Presidential System) หรือระบบกึ่งแยกอำนาจ (Semi-Separation of Powers)

4.4 ระบบประชาธิปไตยของราชอาณาจักร (Kingdom)

4.5 ระบอบประชาธิปไตยของสาธารณรัฐ (Rapublic)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก 4

แนวทางของกองทัพบก
ในปัญหาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
16 กุมภาพันธ์ 2526

เนื่องด้วยกระบวนการคลี่คลายขยายตัวของสถานการณ์ นับตั้งแต่กองทัพบกได้เข้ามา
มีส่วนในการเปิดประชุมสมัชชาวิสามัญของรัฐสภา เป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดบางประ-
การแก่กองทัพบก และเกิดความคิดสับสนในปัญหาการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญบางประการ จึง
สมควรที่กองทัพบกจะต้องชี้แจงเพื่อความเข้าใจอย่างถูกต้อง

ในเรื่องนี้ถ้าดูผิวเผิน ไม่น่าที่กองทัพจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การเปิดประชุมรัฐสภา
แต่โดยภาระหน้าที่ของกองทัพที่มีบัญญัติในรัฐธรรมนูญ กองทัพมิได้ทำหน้าที่แค่เพียงเพื่อการรบหรือ
การสงคราม เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปรามกบฏและการจลาจลและเพื่อ
รักษาความมั่นคงของรัฐแต่เพียงด้านเดียวเท่านั้น แต่รัฐธรรมนูญให้กองทัพทำหน้าที่ในการพัฒนา
ประเทศอีกด้วย

และคามหน้าที่ทั้งหมดของกองทัพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ในสถานการณ์สงคราม
ปฏิบัติระหว่างกองทัพแห่งชาติ กับกองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทยของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประ-
เทศไทย หรือ พคท.ภาระกิจทั้งหมดในปัจจุบันของกองทัพ จึงมารวมศูนย์อยู่ที่การปฏิบัติตาม
นโยบายของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 เรื่อง นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอม-
มิวนิสต์

การปฏิบัติตามคำสั่งนโยบายดังกล่าวนี้ มีความสำคัญอย่างไรนั้นจะเห็นได้จากคำสั่งข้อ
1.3 ที่ว่า "รัฐบาลมีเจตนารมณ์ในการเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอย่างเคร่งครัด บริหารราช-
การแผ่นดินโดยคำนึงถึงความผาสุกของประชาชน ยึดมั่นในการประสานผลประโยชน์ของคนใน
ชาติและในเอกลักษณ์อันดั่งงามของไทย ยึดถือหลักการแก้ไขปัญหามาตรการเมือง เศรษฐกิจ และ

สังคมโดยเที่ยงธรรมและสันติวิธี รวมทั้งจะปลูกฝังให้คนไทยทุกคนยึดมั่นในอุดมการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับ เรื่องการ เสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ปฏิรูประบบราชการให้มีประสิทธิภาพในการรับใช้ประชาชนและให้สอดคล้องกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย โดยให้กองทัพมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการป้องกันประเทศ และรักษาไว้ซึ่งเอกราชของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รัฐบาลถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญและเร่งด่วนในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ อันเป็นเหตุสำคัญยิ่งในการบั่นทอนความมั่นคงของชาติ”

และเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวข้างต้น จำเป็นจะต้องยุติสงครามโดยเร็ว ไม่ว่าในประเทศใดถ้ายังมีสงคราม การแก้ปัญหาอื่นก็ไม่ต้องพูดถึง ประเทศที่มีสงครามต้องแก้ปัญหาสงครามให้ตกไปก่อนจึงจะแก้ปัญหาอื่น ๆ กันได้ ฉะนั้นคำสั่ง 2 ของนโยบาย 66/2523 ว่าด้วยวัตถุประสงค์จึงได้สั่งไว้ว่า “เพื่อยุติสงครามปฏิวัติของคอมมิวนิสต์ อันมีความสำคัญและเบียดเบียนความมั่นคงอย่างที่สุดของประเทศ ให้เสร็จสิ้นไปโดยรวดเร็ว”

จากคำสั่งนโยบายที่ยกมาให้ฟังเพียงบางส่วนนี้ จะเห็นได้ถึงความสำคัญยิ่งยวดของการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ซึ่งเป็นภาระหน้าที่เร่งด่วนของกองทัพ และเมื่อกองทัพได้ปฏิบัติภาระหน้าที่นี้ก็ได้รับผลตอบแทนเห็น คือสามารถชนะสงครามแก่ พคท.โพธิ์ฐาน ดังที่ท่านทั้งหลายได้เห็นประจักษ์แก่ตาของท่านเองอยู่แล้ว นับเป็นมหากุศลสูงสุดในการรักษาไว้ซึ่งชีวิตและเลือดเนื้อของคนไทยด้วยกันเองไว้

สงครามกลางเมืองหรือสงครามปฏิวัติของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยเป็นสงครามขนาดใหญ่ ใหญ่กว่าสงครามประชาชาติในอินโดจีนระยะแรก เป็นสงครามที่ทำกันทั่วทุกภาคของประเทศ นำความหายนะเศรษฐกิจมาสู่ประเทศชาติและประชาชนมาเป็นเวลานาน 10 ปี สงครามขนาดใหญ่เช่นนั้นไม่เฉพาะแต่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่ไม่เคยเฉลียวใจว่าจะไม่ชนะสงคราม ฝ่ายข้าศึกถึงโลกต้องช่วยชนะที่พวกเขามองเห็นอยู่ร่ำไร ดังคำขวัญของ พคท.ที่ว่า “ไปฉลองชัยที่ท้องสนามหลวง” และให้คำขวัญแก่นักศึกษาที่เข้าป่าว่า “กลับสู่นครพร้อมกองทัพปลดแอกใน 5 ปี” เป็นต้น ฝ่ายบ้านเมืองก็เช่นกัน หาร่ำบ่นด้วยความวิตกกังวลเป็นที่สุด ถึงความอยู่รอดของชาติ หลายคนเกิดความแน่ใจว่า “ความสิ้นชาติ” จะหลีกเลี่ยงไม่พ้น ผู้หลักผู้ใหญ่พากัน

ตอบคำถามต่อปัญหาที่ว่าสงครามจะสิ้นสุดเมื่อใด ว่าต้องยึดเยื่อกันทั้งสิ้น จึงเป็นการตอบคำถามที่ดีที่สุดเพียงประการเดียวในสิ่งนั้น

เมื่อคำสั่งนโยบายที่ 66/2523 ประกาศออกมาว่าให้ยุติสงครามให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว นอกจากจะไม่มีใครเชื่อแล้ว บางคนยังรู้สึกขบขันอีกด้วย

แต่เมื่อกองทัพได้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นแม้เพียง เล็กน้อย เพราะมีอุปสรรคใหญ่หลวงที่จะต้องฝ่าฟันด้วยความยากลำบาก ก็สามารถชนะสงครามโดยพื้นฐาน ยังความประหลาดพิศวงไม่เฉพาะแต่คนไทยเท่านั้น หากในนานาประเทศทั่วโลกอีกด้วย

ทั้งนี้ พิสูจน์ให้เห็นอย่างปราศจากข้อสงสัยว่า คำสั่งนโยบายที่ 66/2523 ของรัฐบาล ถูกต้อง และเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ภายในชาติ

การชนะสงครามปฏิวัติของคอมมิวนิสต์ เป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่สุดของชาติไทย เพราะเป็นการรักษาความมั่นคงของสถาบันของชาติให้ดำรงอยู่ชั่วนิรันดร

เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขออนุญาตกล่าวถึงรายละเอียดของนโยบายที่ทำให้ชนะสงคราม เพื่อให้ท่านที่เคารพทราบไว้สักเล็กน้อย กล่าวคือ คำสั่ง ข้อ 3. ว่าด้วยนโยบายสั่งไว้ว่า "ต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้เสร็จสิ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยการรุกทางการเมืองอย่างค้ำคอ" นี่คือนโยบายของการชนะสงครามแก่คอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ก็คือ การรุกทางการเมืองอย่างค้ำคอ

การทำสงครามกับคอมมิวนิสต์นั้น การเมืองจะต้องนำการทหารเสมอไป ไม่ว่าฝ่ายเราจะมีกำลังทหารใหญ่โตสักเพียงใด และทำการปฏิบัติทางทหารอย่างขนาดใหญ่สักเพียงใด แต่ถ้าฝ่ายเราตกเป็นฝ่ายรับทางการเมือง และฝ่ายคอมมิวนิสต์เป็นฝ่ายรุกทางการเมืองแล้ว ก็จะต้องพ่ายแพ้แก่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ เช่นในหลายประเทศและในอินโดจีน แต่ถ้าสามารถเปลี่ยนสภาพการสงครามให้ฝ่ายเรากลับ เป็นฝ่ายรุกทางการเมือง และฝ่ายคอมมิวนิสต์ตกเป็นฝ่ายรับทางการเมืองได้แล้ว ฝ่ายคอมมิวนิสต์จะแพ้สงครามทันที และการที่จะเปลี่ยนสถานการณ์สงครามเช่นนี้ได้ ฝ่ายเราจะต้องทำการรุกทางการเมืองอย่างค้ำคอ" ตามคำสั่งนโยบายข้อ 3 และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างสำคัญที่สุดที่จะต้องทราบโดยชัดเจนว่า การรุกทางการเมืองในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์นั้นหมายถึงอะไร

ท่านที่เคารพทราบดีแล้วว่า การเมืองมีความหมายหลายด้าน แต่การเมืองในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์มีความหมายเพียงด้านเดียว คือประชาธิปไตย จะต้องเป็นการเมืองประชาธิปไตยจึงจะต่อสู้ให้ชนะคอมมิวนิสต์ได้ ถ้าเป็นการเมืองอย่างอื่นคือการเมืองเผด็จการก็แพ้คอมมิวนิสต์

ฉะนั้น ตามที่คำสั่ง ข้อ 3. สั่งว่า ให้ทำการรุดทางการเมือง ก็คือ ให้ใช้มาตรการประชาธิปไตยทำการรุดนั่นเอง

มาตรการประชาธิปไตยคืออะไร ก็คือ มาตรการต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศทางการเมืองให้เป็นระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ทั้งรูปแบบ (Form of Government) และเนื้อหา (Principle of Government) มาตรการใดก็ตาม ถ้าสามารถใช้พัฒนาการเมืองให้เป็นระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงได้ มาตรการนั้นก็เป็มาตรการประชาธิปไตย

แต่ถ้าจะพูดอย่างกว้าง ๆ มาตรการประชาธิปไตยก็คือ มาตรการที่ทำให้อธิปไตยเป็นของปวงชนและมาตรการที่ทำให้ประชาชนมีเสรีภาพบริบูรณ์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มาตรการขยายอธิปไตยของปวงชนและขยายเสรีภาพของบุคคลให้ปรากฏ เป็นจริง

ทั้งนี้ ท่านผู้บัญชาการทหารบก ได้กล่าวไว้แล้วในคำปราศรัยทางโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2526 ว่า "เจตนาของกระผมและกองทัพ ก็คือเจตนาที่ระบุไว้ในคำสั่งดังกล่าวอันได้แก่ การขยายเสรีภาพของบุคคลและการขยายอธิปไตยของปวงชน"

เมื่อกองทัพได้รับคำสั่งนโยบายดังกล่าวนี้เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2523 ก็ได้ใช้มาตรการรุดทางการเมือง โดยขยายเสรีภาพของบุคคลออกไปเพียงเล็กน้อย แต่มาตรการรุดเพียงเท่านั้นก็ปรากฏอย่างใหญ่หลวง กล่าวคือ สามารถเปลี่ยนสถานการณ์สงครามให้กองทัพแห่งชาติอันประกอบด้วย กองทัพบก เรือ อากาศ ตำรวจ พลเรือน และประชาชนอาสาสมัคร กลับเป็นฝ่ายรุดทางการเมือง และ "กองทัพปลดแอก" ตกเป็นฝ่ายรับทางการเมือง จากนั้น กองทัพแห่งชาติก็ทำการรุดทางทหารทั่วทุกภาคพร้อมกัน ทำลาย "กองทัพปลดแอก" ทำลายเขตรฐานที่มั่นและเขตอบ่านาจรรัฐของ พคท.ลงได้โดยพื้นฐานนั้นก็คือ ชนะสงครามปฏิวัติของ พคท. โดยพื้นฐานกำลังผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์และเขตรฐานที่มั่นเหลือเพียงเล็กน้อย นอกนั้น เป็นเพียงที่หักฟิงของกองโจรเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น

แต่การระกัจเฉพาะหน้าของกองทัพของเราจะต้องเอาชนะสงครามโดยเด็ดขาด ไม่เพียงแต่เฉพาะชนะสงครามโดยพื้นฐานเท่านั้น กล่าวคือ จะต้องทำลายพรรคคอมมิวนิสต์อ กำลังคิดอาวุธ เขตฐานที่มั่นที่เหลืออยู่ รวมทั้งฐานกองโจรและแหล่งพักพิงให้หมดสิ้นทำให้ การต่อสู้อาวุธที่นำความทุกข์ยากมาสู่พี่น้องประชาชนยุคโดยสิ้นเชิง และนำสันติภาพภายใน ประเทศกลับคืนมาอย่างสมบูรณ์

แต่การที่จะบรรลุการระกัจเฉพาะหน้าดังกล่าวนี้ กองทัพกำหนดการรุกทางการเมือง เพียงเท่าที่แล้มาแล้วไม่เพียงพอ เพราะไม่ได้เป็นไปตามคำสั่งนโยบายที่สั่งไว้ว่า ให้ทำการรุก อย่างต่อเนื่อง แต่การรุกที่แล้มาแล้วนอกจากจะทำได้เพียงขยายเสรีภาพของบุคคลออกไปเพียง เล็กน้อย เท่านั้นแล้ว ยังเกิดอุปสรรคให้ต้องหยุดการรุกในด้านการขยายเสรีภาพของบุคคล ส่วนในด้านขยายอิปไตยของปวงชนไม่สามารถดำเนินการได้เลย

เหตุการณ์ที่รุกทางการเมืองในระยะแรกที่สามารดำเนินการไปได้นั้น ก็เพราะเป็น การขยายเสรีภาพเพียงระดับค่าและไม่ได้ขยายอิปไตยของปวงชน ซึ่งกองทัพสามารถดำเนินการไปเองได้ แต่การรุกทางยุทธศาสตร์การเมืองชั้นสูงในระดับชาติในขั้นต่อไปนั้น จะต้องได้ รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย และเนื่องจากเป็นภาระหน้าที่ของกองทัพที่มีอยู่ตัวไว้ในรัฐ- ธรรมนูญดังกล่าว ท่านผู้บัญชาการทหารบก พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก จึงได้ประกาศเจตนารมณ์ อย่างเปิดเผยดังกล่าวโดยบริสุทธิ์ใจว่า "กองทัพจะยืนเคียงข้างประชาชนและจะอยู่ต่อสู้ให้ได้ มาซึ่งการขยายเสรีภาพของบุคคลและขยายอิปไตยของปวงชนให้ปรากฏ เป็นจริง เพื่อสร้าง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่สมบูรณ์ให้เป็นผลสำเร็จตามความปรารถนา ของพี่น้องประชาชนอีกด้วย"

แต่การขยายเสรีภาพของบุคคลและขยายอิปไตยของปวงชนดังกล่าวนี้ มีส่วน เกี่ยวพันกับกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งรัฐธรรมนูญ คำที่ผู้บัญชาการทหารบกได้กล่าวไว้แล้วว่า "ในเรื่องดังกล่าวมีความ เกี่ยวพันกับกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งรัฐธรรมนูญด้วย"

ในเมื่อการรุกทางการเมืองโดยการขยายเสรีภาพของบุคคล และขยายอิปไตย ของปวงชน มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายต่าง ๆ และรัฐธรรมนูญ จึงไปเกี่ยวข้องกับการเกิด ประชุมรัฐสภาเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ และรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามคำสั่ง นโยบายการรุกทางการเมืองอย่างค่อเนื่องนั่นเอง

ท่านพี่น้องประชาชนที่เคารพ ถ้าการรุกรานทางการเมืองอย่างค่อมืองใหม่ขึ้นตอนนี้ คือ การขยาย เสรีภาพของบุคคลและขยายอธิปไตยของปวงชน กองทัพสามารถดำเนินการไปได้เอง โดยไม่ต้องเกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นแล้ว กองทัพจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกาเปิดสภาแต่อย่างใดเลย แต่เท่าที่ได้ชี้แจงมาแล้วนี้ ท่านที่เคารพก็จะเห็นแล้วว่า การรุกรานทางการเมือง คำสั่งนโยบายมีความเกี่ยวข้องกับการเปิดสภา ฉะนั้นกองทัพจึงต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับกาเปิดสภา และกล่าวได้ว่า ในการปฏิบัติการกิจเฉพาะหน้านี้ กองทัพมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้อง เข้าเกี่ยวข้องกับการเปิดสภา และการเกี่ยวข้องกับการเปิดสภานั้น ไม่ใช่เกี่ยวข้องแค่เฉพาะให้เปิดสภาได้เท่านั้น แต่ยังต้องขอให้สภาลงมติแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมายบางฉบับให้เป็นไปตามมาตรการขยาย เสรีภาพของบุคคลและขยายอธิปไตยของปวงชน ซึ่งเป็นมาตรการรุกรานทางการเมืองอย่างค่อมืองตามคำสั่งนโยบายซึ่งมีความสำคัญสูงสุดดังกล่าวแล้วนั้นด้วย

เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการขยาย เสรีภาพของบุคคลและขยายอธิปไตยของปวงชน หรือนัยหนึ่ง เพื่อการพัฒนาประเทศทางการเมืองให้เป็นระบอบประชาธิปไตย ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การแก้ไขรัฐธรรมนูญควรกระทำเพียงประการเดียวคือยึดบทเฉพาะกาลออกไป จะยึดเป็นเวลาเท่าใด สุดแล้วแต่รัฐสภาจะพิจารณาเห็นสมควร

เพื่อความชัดเจนให้ตรงประเด็นของปัญหา จึงสมควรแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญไว้เล็กน้อย เพราะได้มองเห็นว่า มีการหูดจาและมีข่าวทั้งในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ทำให้เกิดความเข้าใจผิดไปอย่างกว้างขวาง อย่างเช่น กองทัพขอให้ยึดบทเฉพาะกาล เพื่อยกรฐานะของวุฒิสภาและทำให้วุฒิสภาเป็นประชาธิปไตย กลับมีข่าวว่ากองทัพขอให้ยึดอายุวุฒิสมาชิกวุฒิสภา กองทัพยืนยันให้ใช้ระบอบรัฐสภา (Parliamentary system) ได้ถูกต้องสมบูรณ์ กลับมีข่าวว่ากองทัพขอให้ข้าราชการประจำเป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี กองทัพเสนอให้ทำให้สภาผู้แทนราษฎร เป็นประชาธิปไตย แต่ข่าวที่พูดกันมีแค่เรื่องรวม เขต เบอร์เดียวหรือรวมเขต เรียง เบอร์เดียวหรือรวม เขต เรียง เบอร์หรือแบ่ง เขต เรียง เบอร์

การขยายอธิปไตยของปวงชนและขยาย เสรีภาพของบุคคลนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณากับตามหลักการและหลักวิชาการของระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่พูดกันเล่นตามชอบใจหรือพูดเอาเองตามอำเภอใจ โดยไม่คำนึงถึงหลักการและหลักวิชาการ

ปัญหาการยกฐานะของวุฒิสภาและการกระทำให้วุฒิสภาเป็นประชาธิปไตยนั้น ท่านผู้บัญชาการทหารบกได้กล่าวไว้แล้วว่า "ส่วนวุฒิสภานั้น กระผมได้กล่าวถึงปัญหาการยกฐานะของวุฒิสภา มิได้กล่าวถึงปัญหาการยึดอายุ" และกล่าวอีกตอนหนึ่งว่า "วุฒิสภานั้น เป็นสภาแต่งตั้ง ซึ่งสามารถจะแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ก็ได้ กล่าวคือสมาชิกสภาของวุฒิสภาจะประกอบด้วยบุคคลทุกสาขา ทุกอาชีพ อย่างครบถ้วนอย่างยุติธรรม หากเป็นไปเช่นนี้วุฒิสภาก็จะมีลักษณะ เป็นประชาธิปไตยมากสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสภาเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปนั้น ไม่ว่าจะทำให้การเลือกตั้ง เป็นประชาธิปไตยสักเพียงใดก็ตาม ในสภาพปัจจุบันของประเทศไทย ยังเป็นการยากที่จะให้คนยากจน ชาวนา กรรมกร หรือบุคคลที่เป็นผู้แทนที่แท้จริงของราษฎร เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทน" ท่านผู้บัญชาการทหารบกกล่าวถึงวุฒิสภาไว้เช่นนี้ ไม่ได้กล่าวทำให้ยึดอายุวุฒิสภาแต่อย่างใด

ส่วนการที่จะทำให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นประชาธิปไตยนั้น เกี่ยวพันโดยตรงกับหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย คือ เสรีภาพทางความคิดเป็นรากฐานของเสรีภาพทั้งปวง ชื่อนี้ท่านผู้บัญชาการทหารบกก็ได้กล่าวไว้แล้วว่า "เสรีภาพทางความคิดเป็นรากฐานของ เสรีภาพทั้งปวง เมื่อคิด เสรีภาพของประชาชนถึงระดับนี้ เราจะพูดถึงประชาธิปไตยกันได้อย่างไร" การเลือกตั้งเป็นห่วง คือการคิด เสรีภาพของประชาชนถึงระดับที่ไม่ต้องพูดถึงประชาธิปไตยกันแล้ว อีกประการหนึ่ง การที่เราพูดถึงการเลือกตั้งห่วงใหญ่ ห่วงเล็ก รวมเบอร์เดียว หรือรวม เขต เรียง เบอร์อะไร ท่านองนั้น ไม่เป็นการพูดตามหลักการและหลักวิชาการของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย หลักการและหลักวิชาการที่สำคัญของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยคือ "เลือกตั้งโดยเสรีคือ Free Vote" และ "ผู้มีสิทธิหนึ่งคนเลือกผู้แทนได้คนเดียวหรือ One man one Vote" กองทัพพูดเรื่องนี้ตามหลักการและหลักวิชาการของระบอบประชาธิปไตยจึงขอให้ผู้อื่นสนใจหลักการและหลักวิชาการซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ ถ้าพูดกันตามชอบใจ การโต้แย้งกันจะมีประโยชน์อะไรต่อชาติบ้านเมือง Free Vote" สำหรับรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยนั้น ประเทศไทยใช้ระบอบรัฐสภา (Parliamentary System) หรือระบอบรวมอำนาจ (Fusion of Powers) อย่างในอังกฤษ ญี่ปุ่น อินเดีย เป็นต้น ระบอบนี้คณะรัฐมนตรีไปจากรัฐสภาทั้งสภาสูงและสภาล่าง ทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร หมายความว่า สมาชิกวุฒิสภาผู้แทนราษฎรเป็นนายกรัฐมนตรีและ

รัฐมนตรีได้ ต่างกับระบบประธานาธิบดีหรือระบบแยกอำนาจ ซึ่งสมาชิกสภาจะเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีไม่ได้

เมื่อเราตกลงใช้ระบบรัฐสภาขึ้นมา ใคร เป็นสมาชิกรัฐสภาก็ย่อม เป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีได้ และดังที่ผู้บัญชาการทหารบกได้กล่าวไว้แล้วว่า "สมาชิกสภาของวุฒิสภาจะประกอบด้วยบุคคลทุกสาขา ทุกอาชีพ อย่างครบถ้วนอย่างยุติธรรม" ซึ่งหมายความว่าข้าราชการซึ่ง เป็นผู้แทนอาชีพหนึ่ง ก็ย่อมมีอยู่ในวุฒิสภาเช่นเดียวกับพ่อค้า นักอุตสาหกรรม ชาวนา และกรรมกร ซึ่ง เป็นผู้แทนอาชีพหนึ่งของตน ความจริงข้อนี้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้ก็บัญญัติไว้แล้วว่า สมาชิกวุฒิสภาแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ ซึ่งก็หมายถึงอาชีพต่าง ๆ นั้นเอง เท่าที่แลแล้วเราไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญกันเอง และเราจะไปตัดข้าราชการประจำออกจากอาชีพได้อย่างไร และตัดข้าราชการประจำออกจากการเป็นผู้แทนอาชีพนั้นได้อย่างไร ฉะนั้น เมื่อรัฐมนตรีไปจากสมาชิกรัฐสภาตามระบบรัฐสภา สมาชิกสภาที่เป็นข้าราชการประจำก็อาจ เป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีได้ เช่นเดียวกับผู้แทนอาชีพอื่นหรือผู้แทนราษฎรจากเขตต่าง ๆ หลักการจึงไม่ใช่ข้าราชการประจำเป็นรัฐมนตรีได้ แต่หลักการคือ คณะรัฐมนตรีไปจากสมาชิกวุฒิสภา ขอให้เราพูดกันตามหลักการเช่นนี้ ประชาชนจะได้ไม่เข้าใจผิด และเกิดความสับสน

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า ที่ว่ากองทัพจะให้แก้ไขรัฐธรรมนูญอย่างนั้น อย่างนี้ตามที่พูดกันและเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสารนั้น ไม่ตรงกับความจริงและไม่ถูกต้อง ข้อเสนอของกองทัพบก คือแก้ไขรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของคำสั่งนโยบาย 66/2523 ที่จะขยายอธิปไตยของปวงชนและขยายเสรีภาพของบุคคล คือ ยกฐานะของวุฒิสมาชิกและทำให้วุฒิสมาชิกเป็นประชาธิปไตย โดยให้สมาชิกภาพประกอบด้วยบุคคลทุกสาขา ทุกอาชีพทำให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นประชาธิปไตยโดยให้มีการเลือกตั้งอย่างเสรี และผู้มีสิทธิ์หนึ่งคนเลือกผู้แทนได้คนเดียว และยืนยันการใช้ระบบรัฐสภา เป็นรูปการปกครองของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ได้ก็ด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยยึดบทเฉพาะกาล

ท่านพี่น้องประชาชนที่เคารพ เท่าที่กล่าวมานี้ คือ คำอธิบายอย่างย่อ ๆ ว่า เหตุใดกองทัพบกจึงต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การเปิดรัฐสภา และจะต้องเรียกร้องให้แก้ไขรัฐธรรมนูญโดยยึดบทเฉพาะกาล ไม่ใช่เป็นดังข่าวที่พูดกันอย่างไม่ตรงประเด็น

สุดท้ายนี้ ใคร่ขอชี้แจงให้ชัดเจนนีกครั้งตามคำของท่านผู้บัญชาการทหารบก ว่าคำสั่งนโยบายที่ 66/2523 และคำสั่งที่ 65/2525 เป็นนโยบายประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเป็นความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ภายในชาติ นโยบายนี้มีไว้เป็นนโยบายในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์เท่านั้น แต่เป็นนโยบายที่ต่อสู้กับความไม่ถูกต้องและความไม่เป็นธรรมทั้งปวงในชาติ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจสังคม ที่หมักหมกกันมานานตลอดระยะเวลา 50 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์ให้ประเทศได้พัฒนาและนำไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขโดยสมบูรณ์ในอนาคต อันเป็นระบอบการปกครองที่เป็นธรรม ที่เรียกว่า ธรรมาธิปไตย ให้สามารถสนองประโยชน์ต่อปวงชนส่วนใหญ่ของประเทศได้

ทั้งหมดนี้เป็นเจตนารมณ์ของผู้บัญชาการทหารบกและจุดยืนยืนแน่นแน่วของกองทัพบก หวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายทุกอาชีพด้วยดี เพื่อร่วมกันสร้างความมั่นคงใหญ่ล้นของชาติของเราให้สถาพรตลอดไป

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายชัยวัฒน์ สารสมบัติ เกิดเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2502 ณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เข้ารับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น และจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เมื่อปีพ.ศ.2523

ประสบการณ์ทำงานเคยรับราชการเป็นวิทยากรตรี แผนกแรงงานสัมพันธ์ ฝ่ายการบุคคล การท่าเรือแห่งประเทศไทย ปลัดอำเภอเมืองกาฬ และอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ปัจจุบันรับราชการตำแหน่ง รองผบ.ร้อย อส.จังหวัดหนองคาย (ปรับปรุงใหม่) ที่ 1 และ ผบ.หน่วยสันตินิมิต ของ กอ.รมน.จังหวัดหนองคาย

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย